

EUROPA-PARLAMENTET

2009 - 2014

Mødedokument

A7-0170/2011

20.4.2011

***I

BETÆNKNING

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af direktiv 2001/18/EF for så vidt angår medlemsstaternes mulighed for at begrænse eller forbyde dyrkning af gmo'er på deres område (KOM(2010)0375 – C7-0178/2010 – 2010/0208(COD))

Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed

Ordfører: Corinne Lepage

Tegnforklaring

- * Høringsprocedure
- *** Godkendelsesprocedure
- ***I Almindelig lovgivningsprocedure (førstebehandling)
- ***II Almindelig lovgivningsprocedure (andenbehandling)
- ***III Almindelig lovgivningsprocedure (tredjebehandling)

(Proceduren afhænger af, hvilket retsgrundlag der er valgt i udkastet til retsakt)

Ændringsforslag til et udkast til retsakt

I Parlamentets ændringsforslag er ændringer i udkastet til retsakt markeret med ***fede typer og kursiv***. *Kursivering uden fede typer* er en oplysning til de tekniske tjenestegrene, som vedrører elementer i udkastet til retsakt, der foreslås rettet ved affattelsen af den endelige tekst (f.eks. materielle fejl eller manglende tekst i en sprogversion). De foreslåede rettelser skal godkendes af de berørte tekniske tjenestegrene.

Informationsblokken til ethvert ændringsforslag, der angår en eksisterende retsakt, som udkastet til retsakt har til formål at ændre, indeholder en tredje og en fjerde linje, hvori det er anført, hvilken eksisterende retsakt og hvilken bestemmelse heri der er berørt. Passager fra en bestemmelse i en eksisterende retsakt, som ikke er medtaget i udkastet til retsakt, men som Parlamentet ønsker at ændre, er markeret med ***fede typer***. Hvis Parlamentet ønsker, at tekst i sådanne passager skal udgå, er dette markeret med [...].

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS LOVGIVNINGSMÆSSIGE BESLUTNING	5
BEGRUNDELSE	22
UDTALELSE FRA RETSUDVALGET OM RETSGRUNDLAGET	26
UDTALELSE FRA UDVALGET OM LANDBRUG OG UDVIKLING AF LANDDISTRIKTER	38
PROCEDURE	54

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS LOVGIVNINGSMÆSSIGE BESLUTNING

**om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af direktiv 2001/18/EF for så vidt angår medlemsstaternes mulighed for at begrænse eller forbyde dyrkning af gmo'er på deres område
(KOM(2010)0375 – C7-0178/2010 – 2010/0208(COD))**

(Almindelig lovgivningsprocedure: førstebehandling)

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådet (KOM(2010)0375),
  - der henviser til artikel 294, stk. 2, og artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, på grundlag af hvilke Kommissionen har forelagt forslaget (C7-0178/2010),
  - der henviser til udtalelse fra Retsudvalget om det foreslåede retsgrundlag,
  - der henviser til artikel 294, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,
  - der henviser til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg af 9. december 2010¹,
  - der henviser til udtalelse fra Regionsudvalget af 28. januar 2011²,
  - der henviser til forretningsordenens artikel 55 og 37,
  - der henviser til betænkning fra Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarer og udtalelse fra Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter (A7-0170/2011),
1. fastlægger nedenstående holdning ved førstebehandling;
  2. anmoder om fornyet forelæggelse, hvis Kommissionen agter at ændre sit forslag i væsentlig grad eller erstatte det med en anden tekst;
  3. pålægger sin formand at sende Parlamentets holdning til Rådet og Kommissionen samt til de nationale parlamenter.

Ændringsforslag 1

---

¹ EUT C 54 af 19.2.2011, s. 51.

² Endnu ikke offentliggjort i EUT.

Forslag til forordning – ændringsretsakt Henvisning 1

Kommissionens forslag

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig *artikel 114 [...]*,

Ændringsforslag

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig *artikel 192, stk. 1*,

Begrundelse

Se udtalelse fra JURI

Ændringsforslag 2

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 2

Kommissionens forslag

(2) I henhold til dette regelsæt skal der foretages en risikovurdering for hver enkelt gmo til dyrkning, inden den godkendes til markedsføring på EU-markedet. Denne godkendelsesprocedure har til formål at sikre et højt niveau for beskyttelsen af menneskers liv og sundhed, dyrs sundhed og velfærd, miljøet samt forbrugernes interesser, samtidig med at det sikres, at det indre marked fungerer tilfredsstillende.

Ændringsforslag

(2) I henhold til dette regelsæt skal der foretages en risikovurdering for hver enkelt gmo til dyrkning, inden den godkendes til markedsføring på EU-markedet, *idet der i overensstemmelse med bilag II til direktiv 2001/18/EF tages højde for de direkte, indirekte, umiddelbare og forsinkede virkninger samt de kumulative langsigtede effekter på den menneskelige sundhed og miljøet*. Denne godkendelsesprocedure har til formål at sikre et højt niveau for beskyttelsen af menneskers liv og sundhed, dyrs sundhed og velfærd, miljøet samt forbrugernes interesser, samtidig med at det sikres, at det indre marked fungerer tilfredsstillende. *Der bør på hele Unionens område opnås og fastholdes det samme høje niveau for sundheds- og miljøbeskyttelse.*

Ændringsforslag 3

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 2 a (ny)

(2a) Kommissionen og medlemsstaterne skal som prioritet sikre gennemførelsen af konklusionerne fra Rådet (miljø), der blev vedtaget den 4. december 2008, dvs. en korrekt gennemførelse af de juridiske krav, der er fastlagt i bilag II til direktiv 2001/18/EF med henblik på risikovurderingen af gmo'er. Herunder foretages navnlig en omhyggelig vurdering af de langsigtede miljømæssige virkninger af gmo'er samt deres potentielle indvirkning på organismer uden for målgruppen, kendetegnene ved de modtagende miljøer og de geografiske områder, hvor der kan dyrkes gmo'er, skal tages behørigt i betragtning, og de potentielle miljømæssige konsekvenser som følge af ændringerne i anvendelsen af herbicider i forbindelse med herbicidtolerante gmo'er skal ligeledes vurderes. Kommissionen bør især sikre, at de nye retningslinjer for gmo- risikovurderingen vedtages. Disse retningslinjer bør ikke hovedsagelig tage udgangspunkt i princippet om væsentlig overensstemmelse eller begrebet sammenlignende sikkerhedsvurdering, og de bør gøre det muligt klart at identificere de direkte og indirekte virkninger på lang sigt såvel som videnskabelige usikkerhedsfaktorer. Indtil risikovurderingsbestemmelserne er korrekt gennemført, bør der ikke tillades nogen nye gmo'er. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet, EFSA, og medlemsstaterne bør søge at oprette et omfattende netværk af videnskabelige organisationer, som repræsenterer alle brancher, herunder inden for miljøspørgsmål, og bør samarbejde om på et meget tidligt tidspunkt at identificere enhver potentiel afvigelse i de videnskabelige udtalelser med henblik på at løse eller klarlægge de omstridte videnskabelige problemer. Kommissionen

og medlemsstaterne bør sikre, at der stilles de nødvendige ressourcer til rådighed til uafhængig forskning om de potentielle risici ved gmo'er, og at håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder ikke hindrer uafhængige forskere i at få adgang til al relevant materiale.

Ændringsforslag 4

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 4 a (ny)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

(4a) EFSA og medlemsstaterne bør, i betragtning af betydningen af videnskabelig dokumentation i forbindelse med beslutninger vedrørende forbud eller godkendelse af gmo'er, hvert år indsamle og offentliggøre resultaterne af forskningen vedrørende risici eller dokumentation for enhver utilsigtet forekomst, forurening eller fare for miljøet eller menneskers sundhed af GMO'er. Medlemsstaterne bør på grund af de høje omkostninger forbundet med eksperthøringer fremme samarbejdet mellem forskningsinstitutioner og nationale uddannelsesinstitutioner.

Begrundelse

Gmo'er vurderes på grundlag af data fremlagt af ansøgeren. I lyset af EFSA's omkostningsmæssige og økonomiske grænser skal de medlemsstater, der har beslutningskapacitet, også tage ansvar og arbejde med indsamling af oplysninger og overførsel af dem til Europa.

Ændringsforslag 5

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 5

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

(5) Erfaringen viser, at dyrkning af gmo'er er et område, som der arbejdes mere

(5) Erfaringen viser, at dyrkning af gmo'er er et område, som der arbejdes mere

dybtgående med i medlemsstaterne på enten centralt, regionalt eller lokalt plan. **I modsætning til, hvad der gælder for** spørgsmål vedrørende markedsføring og import af gmo'er, **som** fortsat **bør** reguleres på EU-plan for at opretholde det indre marked, er **der i dag almindelig enighed om, at gmo-yrkning er** et emne med en stærk **lokal/regional** dimension. I overensstemmelse med artikel 2, stk. 2, i TEUF bør medlemsstaterne derfor have mulighed for at vedtage **regler for netop** dyrkning af gmo'er på deres område, efter at en gmo er blevet godkendt til markedsføring på EU-markedet i henhold til gældende lovgivning.

dybtgående med i medlemsstaterne på enten centralt, regionalt eller lokalt plan. Spørgsmål vedrørende markedsføring og import af gmo'er **bør** fortsat reguleres på EU-plan for at opretholde det indre marked. **Der kan i forbindelse med gmo-yrkning være behov for mere fleksibilitet på visse niveauer, idet der er tale om** et emne med en stærk **lokal/regional/territorial** dimension **og et spørgsmål af særlig betydning for medlemsstaternes selvbestemmelse. En sådan fleksibilitet må ikke kompromittere den fælles godkendelsesprocedure. Imidlertid tager den harmoniserede vurdering af de miljømæssige og sundhedsmæssige risici muligvis ikke højde for alle eventuelle virkninger af gmo-yrkning i forskellige regioner og økosystemer.** I overensstemmelse med artikel 2, stk. 2, i TEUF bør medlemsstaterne derfor have mulighed for at vedtage **bindende lovbestemmelser for** dyrkning af gmo'er på deres område, efter at en gmo er blevet godkendt til markedsføring på EU-markedet i henhold til gældende lovgivning.

Ændringsforslag 6

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 6

Kommissionens forslag

(6) I denne forbindelse forekommer det hensigtsmæssigt i overensstemmelse med nærhedsprincippet at give medlemsstaterne større **valgfrihed** til at beslutte, hvorvidt de ønsker at dyrke gmo-afgrøder på deres område, uden at der ændres ved ordningen med EU-godkendelse af gmo'er, og uafhængigt af de foranstaltninger, medlemsstaterne **er berettiget til at** træffe i henhold til artikel 26a i direktiv 2001/18/EF for at forhindre utilsigtet

Ændringsforslag

(6) I denne forbindelse forekommer det hensigtsmæssigt i overensstemmelse med nærhedsprincippet at give medlemsstaterne større **fleksibilitet** til at beslutte, hvorvidt de ønsker at dyrke gmo-afgrøder på deres område, uden at der ændres ved ordningen med EU-godkendelse af gmo'er, og uafhængigt af de foranstaltninger, medlemsstaterne **skal** træffe i henhold til artikel 26a i direktiv 2001/18/EF for at forhindre utilsigtet forekomst af gmo'er i andre produkter **på deres område og i**

forekomst af gmo'er i andre produkter.

grænseområder mellem nabomedlemsstater.

Ændringsforslag 7

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 7

Kommissionens forslag

(7) Medlemsstaterne bør derfor kunne vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af alle **eller** bestemte gmo'er i dele af eller på hele deres område samt ændre disse foranstaltninger, i den udstrækning de finder det hensigtsmæssigt, på alle stadier i proceduren for godkendelse, fornyet godkendelse eller tilbagetrækning fra markedet af de pågældende gmo'er. **Dette** bør også gælde genetisk modificerede sorter af frø og planteforneringsmateriale, der markedsføres i henhold til den relevante lovgivning om markedsføring af frø og planteforneringsmateriale, navnlig direktiv 2002/53/EF og 2002/55/EF. Foranstaltningerne bør udelukkende vedrøre dyrkning af gmo'er og ikke den frie bevægelighed for og import af genetisk modificerede frø og genetiske modificeret planteforneringsmateriale, der udgør eller indgår i produkter, eller høstprodukter heraf. **Foranstaltningerne bør heller ikke have konsekvenser for dyrkningen af sorter af frø og planteforneringsmateriale, der ikke er genetisk modificeret, og hvori der påvises utilsigtede eller teknisk uundgåelige spor af EF-godkendte gmo'er.**

Ændringsforslag 8

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 8

PE456.911v02-00

10/54

RR\865264DA.doc

Ændringsforslag

(7) Medlemsstaterne bør derfor **i hvert enkelt tilfælde** kunne vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af bestemte gmo'er, **grupper af gmo'er eller alle gmo'er** i dele af eller på hele deres område samt ændre disse foranstaltninger, i den udstrækning de finder det hensigtsmæssigt, på alle stadier i proceduren for godkendelse, fornyet godkendelse eller tilbagetrækning fra markedet af de pågældende gmo'er. **Dyrkning er tæt forbundet med arealanvendelse og bevarelsen af fauna og flora, der er områder, hvor medlemsstaterne stadig har afgørende indflydelse. Muligheden for at vedtage disse foranstaltninger** bør også gælde genetisk modificerede sorter af frø og planteforneringsmateriale, der markedsføres i henhold til den relevante lovgivning om markedsføring af frø og planteforneringsmateriale, navnlig direktiv 2002/53/EF og 2002/55/EF. Foranstaltningerne bør udelukkende vedrøre dyrkning af gmo'er og ikke den frie bevægelighed for og import af genetisk modificerede frø og genetiske modificeret planteforneringsmateriale, der udgør eller indgår i produkter, eller høstprodukter heraf. **Disse foranstaltninger skulle give alle berørte aktører, herunder dyrkerne, tilstrækkelig tid til at tilpasse sig.**

Kommissionens forslag

(8) Ifølge lovrammen for godkendelse af gmo'er kan en medlemsstat ikke ændre det niveau for beskyttelse af menneskers/dyrs sundhed og af miljøet, der er fastsat på EU-plan, og denne situation må der ikke ændres ved. Medlemsstaterne kan dog vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af alle eller bestemte gmo'er i dele af eller på hele deres område, når det er i samfundets interesse **og på grundlag af andre forhold end dem, der i forvejen er taget stilling til inden for rammerne af det harmoniserede EU-regelsæt, som allerede omfatter procedurer for hensyntagen til de risici, en gmo til dyrkning kan udgøre for sundheden og miljøet.** De pågældende foranstaltninger bør ydermere være i overensstemmelse med traktaterne, især princippet om ikke-forskelsbehandling mellem nationale og ikke-nationale produkter og artikel 34 og 36 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, **samt med Unionens relevante internationale forpligtelser, navnlig forpligtelser indgået i Verdenshandelsorganisationen (WTO).**

Ændringsforslag 9

**Forslag til forordning – ændringsretsakt
Betragtning 8 a (ny)**

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

(8) Ifølge lovrammen for godkendelse af gmo'er kan en medlemsstat ikke ændre det niveau for beskyttelse af menneskers/dyrs sundhed og af miljøet, der er fastsat på EU-plan, og denne situation må der ikke ændres ved. Medlemsstaterne kan dog vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af alle eller bestemte gmo'er i dele af eller på hele deres område, når det er i samfundets interesse. **De pågældende foranstaltninger kan være begrundet i forhold, der vedrører miljømæssige forhold eller andre legitime forhold, såsom samfundsøkonomiske virkninger, der kan være forbundet med udsætning eller markedsføring af gmo'er, hvor disse forhold ikke er omfattet af den harmoniserede procedure, der er fastlagt i del C i direktiv 2001/18/EF, eller i tilfælde af vedvarende videnskabelig usikkerhed.** De pågældende foranstaltninger bør **være behørigt videnskabeligt begrundet eller begrundet i forhold med forbindelse til risikostyring eller andre legitime forhold, der kan være forbundet med udsætning eller markedsføring af gmo'er.** De pågældende foranstaltninger bør ydermere være **rimelige og** i overensstemmelse med traktaterne, især princippet om ikke-forskelsbehandling mellem nationale og ikke-nationale produkter og artikel 34 og 36 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Ændringsforslag

(8a) Restriktioner eller forbud vedrørende dyrkning af bestemte gmo'er i en

medlemsstat bør ikke forhindre eller begrænse anvendelsen af godkendte gmo'er i andre medlemsstater, så længe der tages effektive foranstaltninger med henblik på at forhindre forurening på tværs af grænserne.

Ændringsforslag 10

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 9

Kommissionens forslag

(9) På grundlag af nærhedsprincippet er det ikke formålet med denne forordning at harmonisere betingelserne for dyrkning i medlemsstaterne, men at give medlemsstaterne frihed til **under påberåbelse af andre hensyn end videnskabelige vurderinger af sundheds- og miljømæssige risici** at forbyde dyrkning af gmo'er på deres område. Dertil kommer, at et af målene med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester, som er at gøre det muligt for Kommissionen at operere med muligheden af at vedtage bindende EU-retsakter, ikke ville blive opfyldt ved systematiske notifikationer af medlemsstaternes foranstaltninger i henhold til nævnte direktiv. Eftersom de foranstaltninger, medlemsstaterne kan vedtage i henhold til denne forordning, ikke kan vedrøre markedsføringen af gmo'er og således ikke ændrer ved betingelserne for markedsføring af gmo'er, der er godkendt i henhold til gældende lovgivning, forekommer notifikationsproceduren i direktiv 98/34/EF desuden ikke at være den mest velegnede informationskanal for Kommissionen. Som en undtagelsesbestemmelse bør direktiv 98/34/EF derfor ikke finde anvendelse. Et

Ændringsforslag

(9) På grundlag af nærhedsprincippet er det ikke formålet med denne forordning at harmonisere betingelserne for dyrkning i medlemsstaterne, men at give medlemsstaterne frihed til at **begrænse eller** forbyde dyrkning af gmo'er på deres område **grundet miljømæssige forhold eller andre rimelige forhold såsom samfundsøkonomiske virkninger, som kan opstå fra udsætning eller markedsføring af gmo'er, hvor disse forhold ikke er omfattet af den harmoniserede procedure, der er fastlagt i del C i direktiv 2001/18/EF, eller i tilfælde af vedvarende videnskabelig usikkerhed.** Dertil kommer, at et af målene med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester, som er at gøre det muligt for Kommissionen at operere med muligheden af at vedtage bindende EU-retsakter, ikke ville blive opfyldt ved systematiske notifikationer af medlemsstaternes foranstaltninger i henhold til nævnte direktiv. Eftersom de foranstaltninger, medlemsstaterne kan vedtage i henhold til denne forordning, ikke kan vedrøre markedsføringen af gmo'er og således ikke ændrer ved betingelserne for markedsføring af gmo'er, der er godkendt i

enklere system for meddelelse af nationale foranstaltninger, inden disse vedtages, synes at være et mere hensigtsmæssigt redskab for Kommissionen til at holde sig orienteret om disse foranstaltninger. Foranstaltninger, som medlemsstaterne agter at vedtage, bør således en måned forud for vedtagelsen meddeles til Kommissionen og de øvrige medlemsstater til orientering sammen med en begrundelse.

henhold til gældende lovgivning, forekommer notifikationsproceduren i direktiv 98/34/EF desuden ikke at være den mest velegnede informationskanal for Kommissionen. Som en undtagelsesbestemmelse bør direktiv 98/34/EF derfor ikke finde anvendelse. Et enklere system for meddelelse af nationale foranstaltninger, inden disse vedtages, synes at være et mere hensigtsmæssigt redskab for Kommissionen til at holde sig orienteret om disse foranstaltninger. Foranstaltninger, som medlemsstaterne agter at vedtage, bør således en måned forud for vedtagelsen meddeles til Kommissionen og de øvrige medlemsstater til orientering sammen med en begrundelse.

Ændringsforslag 11

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 9 b (ny)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

(9b) Restriktioner eller forbud vedrørende dyrkning af gmo'er i medlemsstaterne forhindrer ikke, at der gennemføres bioteknologisk forskning, såfremt alle nødvendige sikkerhedsforanstaltninger overholdes i forbindelse med forskningen.

Ændringsforslag 12

Forslag til forordning – ændringsretsakt Artikel 1 – nr. -1 (nyt) Direktiv 2001/18/EF Artikel 22

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

I direktiv 2001/18/EF foretages følgende

ændringer:

(-1) Artikel 22 affattes således:

"Artikel 22

Fri bevægelighed

Med forbehold af artikel 23 eller artikel 26b må medlemsstaterne ikke forbyde, begrænse eller hindre markedsføring af gmo'er eller produkter, som opfylder kravene i dette direktiv."

Begrundelse

Artikel 22 skal ikke udelukke, at medlemsstaterne kan vedtage regler om begrænsning eller forbud af dyrkning af gmo'er i deres område, i henhold til den nye artikel 26b.

Ændringsforslag 13

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. -1 a (nyt)

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 25 – stk. 5 a (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

I direktiv 2001/18/EF foretages følgende ændringer:

-1a) I artikel 25 tilføjes følgende stykke:

"5a. Uden at det berører beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder skal adgangen til materiale, som er nødvendigt for en uafhængig undersøgelse af potentielle risici ved gmo'er, herunder frø, ikke begrænses eller hindres."

Begrundelse

På mødet i Rådet (miljø) i december 2008 blev det konkluderet, at uafhængige forskere bør have adgang til alt relevant materiale, idet de intellektuelle ejendomsrettigheder overholdes. På nuværende tidspunkt er det ofte umuligt for uafhængige forskere at gennemføre forskning i gmo'er, eftersom adgangen til gmo-materialet er begrænset, og landmændene er forpligtet til ikke at videregive gmo-materiale til forskningsformål. For at medlemsstaterne kan undersøge visse gmo'ers kompatibilitet med et specifikt recipientmiljø, må adgangen til gmo-materialet ikke være begrænset.

Ændringsforslag 14

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. -1 b (nyt)

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 a – stk. 1

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

I direktiv 2001/18/EF foretages følgende ændringer:

-1b) Artikel 26a, stk. 2, affattes således:

"1. Medlemsstaterne skal træffe rimelige foranstaltninger for at forhindre et utilsigtet indhold af gmo'er i andre produkter på deres område og i grænseområder mellem nabomedlemsstater."

Ændringsforslag 15

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – indledning

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

Medlemsstaterne kan vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af **alle eller** bestemte gmo'er, der er godkendt i henhold til del C i dette direktiv eller forordning (EF) nr. 1829/2003 og er genetisk modificerede sorter, der er markedsført i henhold til de relevante EU-bestemmelser om markedsføring af frø og planteformeringsmateriale, i dele af eller på hele deres område, forudsat at:

Medlemsstaterne kan **i hvert enkelt tilfælde** vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af bestemte gmo'er, **grupper af gmo'er inden for en afgrødesort eller ud fra bestemte karakteristika eller alle gmo'er**, der er godkendt i henhold til del C i dette direktiv eller forordning (EF) nr. 1829/2003 og er genetisk modificerede sorter, der er markedsført i henhold til de relevante EU-bestemmelser om markedsføring af frø og planteformeringsmateriale, i dele af eller på hele deres område, forudsat at.

Ændringsforslag 16

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – litra a

Kommissionens forslag

a) de pågældende foranstaltninger er begrundet i **andre** forhold **end dem**, der vedrører **de uønskede** virkninger **for sundheden og miljøet**, der **vil kunne** være forbundet med udsætning eller markedsføring af gmo'er,

Ændringsforslag

a) de pågældende foranstaltninger er begrundet i

i) videnskabeligt begrundede forhold, der vedrører ***miljømæssige*** virkninger, ***der kan*** være forbundet med udsætning eller markedsføring af gmo'er, ***og som er supplerende i forhold til de miljømæssige virkninger, der er undersøgt i forbindelse med evalueringen af de negative virkninger på miljøet i henhold til del C i dette direktiv, eller af forhold i forbindelse med risikostyring. Disse forhold kan omfatte:***

- forebyggelse af, at ukrudt og skadedyr udvikler modstandsdygtighed over for pesticider

- en gmo-sorts invasivitet eller vedholdenhed eller muligheden for krydsning med nationalt dyrkede eller vilde planter

- forebyggelse af negative konsekvenser for det lokale miljø af de ændringer i landbrugspraksisser, der er forbundet med dyrkningen af gmo'er

- fastholdelsen og udviklingen af landbrugspraksisser, som giver større mulighed for at forene produktionen og økosystemernes bæredygtighed

- vedligeholdelse af den lokale biodiversitet, herunder visse habitater og økosystemer eller visse typer af naturlige og landskabsmæssige særpræg

- manglen på tilstrækkelige oplysninger eller forekomsten af modstridende oplysninger eller vedvarende videnskabelig usikkerhed om de potentielle negative indvirkninger fra udsætningen af gmo'er på miljøet i en medlemsstat eller region, herunder på biodiversiteten

ii) forhold forbundet med samfundsøkonomiske virkninger. Disse forhold kan omfatte:

- at det ikke er praktisk muligt eller der er høje omkostninger forbundet med sameksistensforanstaltninger, eller at sådanne foranstaltninger er umulige at gennemføre på grund af særlige geografiske forhold, såsom små øer eller bjergområder

- behovet for at beskytte mangfoldigheden i landbrugsproduktionen

- behovet for at sikre frøenes renhed

iii) andre forhold, som bl.a. kan omfatte arealanvendelse, fysisk planlægning eller andre legitime forhold,

Ændringsforslag 17

Forslag til forordning – ændringsretsakt Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – litra a a (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

aa) i tilfælde, hvor disse foranstaltninger vedrører afgrøder, der allerede er godkendt på EU-niveau, sikrer medlemsstaterne, at landbrugere, som lovligt har dyrket sådanne afgrøder, har tilstrækkelig tid til at afslutte den igangværende dyrkningsæson,

Ændringsforslag 18

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – litra a b (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

ab) disse foranstaltninger respekterer de lokale landbrugs- og kulturtraditioner,

Ændringsforslag 19

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – litra a c (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

ac) disse foranstaltninger har været genstand for en forudgående offentlig høring med en minimal varighed på 30 dage,

Begrundelse

For at de kompetente nationale myndigheder skal kunne træffe informerede beslutninger, er det nødvendigt, at de berørte parter kan fremsætte deres bemærkninger inden vedtagelsen af disse foranstaltninger, som kan have en indvirkning på forskellige sektorer.

Ændringsforslag 20

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – litra b

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

b) de er i overensstemmelse med traktaterne.

b) de er i overensstemmelse med traktaterne, ***og især med proportionalitetsprincippet.***

Ændringsforslag 21

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 a (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

Medlemsstaterne skal gøre alle sådanne foranstaltninger offentligt tilgængelige for alle berørte aktører, herunder landbrugere, mindst tre måneder før starten af vækstsæsonen. I tilfælde af, at den pågældende gmo er godkendt mindre end tre måneder før starten af vækstsæsonen, skal medlemsstaterne gøre disse foranstaltninger offentligt tilgængelige umiddelbart efter deres vedtagelse.

Ændringsforslag 22

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 b (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

Medlemmerne vedtager disse foranstaltninger med en maksimal varighed af fem år og foretager en evaluering, når gmo-godkendelsen fornyes.

Ændringsforslag 23

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 2

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

Uanset direktiv 98/34/EF meddeler medlemsstater, der agter at vedtage

Uanset direktiv 98/34/EF meddeler medlemsstater, der agter at vedtage

begrundede foranstaltninger i henhold til denne artikel, en måned forud for vedtagelsen af foranstaltningerne disse til de øvrige medlemsstater og til Kommissionen til orientering."

foranstaltninger i henhold til denne artikel, en måned forud for vedtagelsen af foranstaltningerne disse til de øvrige medlemsstater og til Kommissionen til orientering."

Begrundelse

Ordet "begrundede" er ikke nødvendigt. Det er subjektivt og kan begrænse mulighederne for medlemsstaterne unødigt.

Ændringsforslag 24

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1 a (nyt)

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b a (ny)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

(1a) Følgende indsættes:

"Artikel 26ba

Hæftelseskrav

Medlemsstaterne indfører et generelt obligatorisk system for økonomisk hæftelse og økonomiske garantier, f.eks. gennem forsikring, som gælder for alle operatører og sikrer, at forureneren betaler for utilsigtede virkninger eller skader, som måtte opstå som følge af bevidst udsætning eller markedsføring af gmo'er."

Begrundelse

Hvis der gælder forskellige dyrkningsregler i forskellige medlemsstater er det endnu vigtigere, at hver medlemsstat har et strengt system til at sikre, at forureneren betaler for utilsigtede virkninger eller skader. I dag er konventionelle eller økologiske landbrugere ofte ikke tilstrækkeligt beskyttet mod eventuel forurening med gmo'er.

Ændringsforslag 25

Forslag til forordning

Artikel 1 – nr. 1 b (nyt)

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b b (ny)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

(1b) Følgende indsættes:

"Artikel 26bb

"Gmo-fri" mærkning

Kommissionen foreslår harmoniserede betingelser for de erhvervsdrivendes anvendelse af mærkning, som angiver, at varerne ikke indeholder gmo'er."

Begrundelse

Ifølge retningslinjerne af 13. juli 2010 for sameksistens mellem afgrøder kan medlemsstaterne træffe foranstaltninger for at undgå økonomiske konsekvenser af tilstedeværelsen af gmo i ringere mængder end EU's mærkningsgrænse på 0,9 %. For at undgå konkurrenceforvridning bør de betingelser, der gælder for de erhvervsdrivendes anvendelse af mærkning, som angiver, at varerne ikke indeholder gmo, harmoniseres på fællesskabsplan.

Ændringsforslag 26

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 2

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

Denne forordning træder i kraft på [...]dagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Denne forordning træder i kraft på **tyvendedagen** efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

BEGRUNDELSE

1 - Baggrund

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer (gmo'er) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer opstiller en meget stram ramme, som, hvis den bliver korrekt håndhævet, vil give en høj grad af beskyttelse af menneskers liv og sundhed, dyrs sundhed og velfærd, miljøet og forbrugernes interesser og samtidig sikre et velfungerende indre marked. Direktivet tillader kun markedsføring af gmo'er, hvis en specifik miljørisikovurdering er foretaget i overensstemmelse med principperne i bilag II og på grundlag af oplysninger fra anmelderen som angivet i bilag III. Bilag II, som fastsætter de gældende principper for miljørisikovurderingen, kræver, at direkte og indirekte umiddelbare og forsinkede virkninger tages i betragtning, samt en analyse af de kumulative langsigtede virkninger med relevans for udsætningen og markedsføringen af gmo'er. "Kumulative langsigtede virkninger" henviser til tilladelsers akkumulerede virkning på den menneskelige sundhed og miljøet, herunder bl.a. flora og fauna, jordens frugtbarhed, jordens nedbrydelse af organisk materiale, føde- og foderkæden, den biologiske mangfoldighed, dyrs sundhed og resistensproblemer i forhold til antibiotika.

Ifølge direktivets bilag II og III er det nødvendigt at gennemføre undersøgelser om betingelserne for udsætning og om recipientmiljøet, der omfatter en tilbundsående undersøgelse af de recipientmiljøer, hvor dyrkningen er planlagt, samt oplysninger om interaktion mellem gmo'er og miljø.

Bilag III-VII indeholder bestemmelser vedrørende oplysninger om overvågning, kontrol, behandling af affald og beredskabsplaner, herunder overvågningsteknikker, kontrol med udsætningen, affaldsbehandling og især beredskabsplaner, som gør det muligt at indføre metoder til dekontaminering af de berørte områder, isolering af områder, og beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet i tilfælde af utilsigtede virkninger.

I øvrigt hedder det i artikel 19 i direktiv 2001/18 om tilladelse, at kun hvis der er givet tilladelse til markedsføring af en gmo, må dette produkt bruges uden yderligere anmeldelse, for så vidt de særlige brugsvilkår og de deri indeholdte krav med hensyn til miljøer og/eller geografiske områder overholdes nøje.

2 – Målene med Kommissionens forslag

Dette forslag er fremsat på baggrund af vedholdende modstand i den europæiske offentlighed mod udsætning af gmo'er og anvendelsen heraf i landbruget. Ifølge den seneste Eurobarometer-undersøgelse om dette spørgsmål, som blev offentliggjort i oktober 2010, mener 61 % af Europas befolkning, at gm-fødevarer foruroliger dem, og samme andel (61 %) er uenig i, at udviklingen af gm-fødevarer bør fremmes. Kun 21 % er enige (mod 58 % uenige) i udsagnet om, at gm-fødevarer er sikre for de kommende generationer. Mindre end en fjerdedel af de europæiske borgere (23 %) er enig i, at gm-fødevarer ikke skader miljøet,

mens mere end 53 % er uenige i dette udsagn (og fjerdedel svarede ved ikke). Endelig er der i intet land et flertal af respondenter, som tilslutter sig udsagnet om, at gm-fødevarer er gode for den nationale økonomi.

Den manglende tillid i den europæiske offentlighed til genmodificerede landbrugsprodukter er først og fremmest knyttet til det forhold, at direktiv 2001/18 ikke er blevet seriøst håndhævet. De foreskrevne undersøgelser er nemlig reelt ikke blevet gennemført af ansøgerne om tilladelse, det være sig undersøgelser af langsigtede virkninger, forudgående undersøgelser af recipientmiljøer, eller beregninger af de socioøkonomiske virkninger.

Direktivets krav vedrørende risikovurdering er ikke overholdt, og disse mangler i gennemførelsen forklarer modstand i flere medlemsstater mod dyrkning af gmo'er i deres land. Det skal her understreges, at dyrkning og udsætning af genmodificerede planter på det nationale område er et særskilt spørgsmål, som ikke vedrører spørgsmålene om tilladelse til markedsføring og forbrug og den frie bevægelighed for varer og tjenesteydelser, som ikke er omfattet af denne tekst.

I sine konklusioner, som det vedtog enstemmigt den 4. december 2008, krævede Rådet en styrkelse af miljøvurderingen og overvågningsordningen og bemærkede, at Kommissionens mandat til EFSA omfattede en detaljeret vurdering af de langsigtede miljømæssige konsekvenser af brug af genmodificerede planter og en udvidelse af den detaljerede risikovurdering.

Rådet anmodede i overensstemmelse med gældende lovgivning navnlig om fastlæggelse af genmodificerede planters potentielle indvirkning på recipientmiljøet, kortlægning af de geografiske områder i EU, hvor genetisk modificerede planter kan placeres, og valg af passende metoder til vurdering af den potentielle langsigtede virkning af genmodificerede planter, herunder eksperimentelle metoder. Rådet efterspurgte også en strengere definition af kriterier og krav til vurdering af alle genmodificerede planter, der kunne sikre den nødvendige kohærens mellem vurderingerne af de risici, der er forbundet med genmodificerede planter, der producerer aktive stoffer, som er omfattet af direktiv 91/414/EF, og de risici, der er forbundet med de tilsvarende plantebeskyttelsesmidler.

Rådet krævede også, at der blev gennemført og offentliggjort en regelmæssig og grundig overvågning af indehaverne af tilladelser med henblik på at afdække eventuelle negative virkninger fastsat i direktivet. De overvågningsaktiviteter, der skal udvikles, og resultaterne sendes til Kommissionen og gøres tilgængelige for offentligheden. Ingen seriøs overvågningsundersøgelse er dog blevet gennemført til dato, og kontrolsystemerne er ikke på plads.

Rådet bad også om at få forlagt en rapport om direktivets gennemførelse, herunder en vurdering af de socioøkonomiske følger af udsætning og markedsføring af gmo'er, således at en rapport kunne forelægges inden juni 2010.

Endelig udtrykte Rådet ønske om forbedringer i EFSA's arbejdsmetoder. På daværende tidspunkt blev det fastslået, at medlemsstaterne skulle have større mulighed for at udtale sig om supplerende oplysninger fra anmelderen, at der burde etableres et omfattende netværk af videnskabelige organisationer, at det var vigtigt, at enhver potentiel divergens mellem

ekspertudtalelser blev identificeret og drøftet, at det var vigtigt, at der udførtes systematisk og uafhængig forskning i de forskellige risici, og at uafhængige forskere fik adgang til alt relevant materiale. Der er dog kun foretaget få uafhængige risikovurderinger. Der har desuden vist sig at være klare interessekonflikter, hvorfor en reform af EFSA's evalueringsprocedurer må være nært forestående, men dog endnu ikke er blevet gennemført.

Følgelig forekommer visse medlemsstaters forbehold fuldt ud berettigede over for denne inkohærente og mangelfulde gennemførelse af direktiv 2001/18 og dermed i forordning 1829/2003.

Det primære mål er derfor at gøre fremskridt hen imod en effektiv anvendelse af den eksisterende lovgivning om risikovurdering.

3 – Forslagets retlige aspekter

Det er i denne sammenhæng glædeligt, at Kommissionens forslag til forordning tager sigte på at tildele medlemsstaterne beføjelser, hvad angår brugen af deres område til dyrkning af gmo'er. Det bør kobles sammen med udarbejdelsen af nye retningslinjer for vurdering af sundheds- og miljømæssige risici, som skal gøre det muligt endeligt at sikre en effektiv anvendelse af de regler, der er fastsat i direktiv 2001/18 og bilag II hertil. Dette forslag skal også ses i relation til direktivets artikel 19, stk. 1, der definerer de særlige betingelser for brug, hvor medlemsstaterne bør være mere krævende.

Først og fremmest bør forordningsforslagets ordlyd ikke være begrænset til en negativ definition af de begrundelser, medlemsstaterne kan forventes at påberåbe sig. Både Rådets og Europa-Parlamentets juridiske tjenester har i deres respektive udtalelser givet udtryk for stærke forbehold, hvad angår lovligheden af nationale foranstaltninger truffet af medlemsstater ud fra motiver, der har meget lidt at gøre med miljøhensyn, såsom offentlig moral, ro og orden eller etik. Det må desuden være på tide at erkende, at en miljørisikovurdering gennemført på fællesskabsplan ikke kan være udtømmende, fordi der findes så mange forskellige økosystemer i Europa og så mange mulige direkte eller indirekte virkninger.

For at sikre respekt for det indre marked og fællesskabsvurderingerne – for så vidt de nødvendige reformer er i stand til at genskabe EFSA's gmo-panels troværdighed – bør de begrundelser, medlemsstaterne anfører forblive supplerende i forhold til dem, vurderes af EFSA. Medlemsstaterne bør dog også kunne henvise til miljømæssige eller landbrugsmiljømæssige forhold, især af lokal og/eller regional karakter, som ikke er dækket af en fællesskabsvurdering. Medlemsstaternes begrundelser vil nødvendigvis i det mindste delvist tage udgangspunkt i videnskabelige data, uanset om de vedrører miljømæssige konsekvenser eller andet.

Den sondring, som Kommissionen anvender i sin begrundelse, mellem en "videnskabelig" vurdering, som sker på fællesskabsplan på den ene side, og grunde, der intet har at gøre med den videnskabelige debat om de miljømæssige virkninger på den anden side, er forenklet og tager ikke hensyn til den komplekse forbindelse mellem risikovurdering og risikostyring. Denne sondring tilsidesætter også det faktum, at den manglende hensyntagen til den

videnskabelige usikkerhed, som dog imødeses i teksterne, kan gøre det vanskeligt at træffe passende risikostyringsbeslutninger eller at anvende forsigtighedsprincippet. Hvad enten det drejer sig om konsekvenserne af at anvende et herbicid, der er forbundet med en herbicidtolerant gm-plante, effekten af ændringer i landbrugets praksis som følge af brugen af en gmo eller risikoen for, at skadelige insekter udvikler resistens over for Bt-toksin i et givet område, indebærer alle disse aspekter en vurdering af de videnskabelige data - eller manglen på samme - vedrørende den miljømæssige indvirkning.

I spørgsmålet om forurening af konventionelle eller økologisk landbrug med gmo'er, også benævnt "sameksistens", har Kommissionen altid begrundede sin afvisning af at lovgive på fællesskabsplan med den mangfoldighed, der præger landbrugspraksis, klima og geografi i de forskellige medlemsstater og inden for de enkelte medlemsstater. Den samme mangfoldighed gør sig gældende for økosystemerne og recipientmiljøerne og begrundet anvendelsen af nærhedsprincippet på dyrkning af gmo'er efter samme logik.

Med henblik på at ændre den nuværende situation, hvor der ikke gennemføres tilstrækkelige undersøgelser, selv om den eksisterende lovgivning foreskriver det, bør man endvidere styrke medlemsstaternes beføjelser i tilfælde af utilstrækkelige relevante oplysninger om indvirkningen på de nationale, regionale og/eller lokale områder. Det er nødvendigt at respektere medlemsstaternes rettigheder, hvad angår anvendelsen af deres eget territorium, som henhører under nærhedsprincippet og på ingen måde er uforenelige med reglerne om det indre marked og den frie bevægelighed for varer og produkter inden for hele EU.

Den høje grad af beskyttelse inden for sundhed og miljø, som er målet for direktiv 2001/18 og andre EU-tekster, kan kun opnås, hvis medlemsstaterne reelt råder over alle de nødvendige undersøgelser vedrørende recipientmiljøet såvel som forholdene i forbindelse med overvågningsplanerne, og disse tager hensyn til de særlige forhold, der kendetegner deres territorium, dyrkningsmetoder og fysiske planlægning.

Endelig bør de foranstaltninger, der træffes af medlemsstaterne, gælde for en given gmo eller eventuelt en gruppe gmo'er med samme karakteristika, snarere end alle gmo'er. Disse foranstaltninger skal begrundes. Eventuel dyrkning af gmo'er bør desuden ikke skabe yderligere omkostninger for konventionelle eller økologiske landbrug. Det er derfor hensigtsmæssigt at pålægge medlemsstaterne at træffe foranstaltninger, der kan hindre forekomsten af gmo'er i andre produkter. Særlig opmærksomhed bør rettes mod eventuel forurening på tværs af grænserne.

UDTALELSE FRA RETSUDVALGET OM RETSGRUNDLAGET

15.3.2011
Jo LEINEN
Formand for
Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarer
BRUXELLES

Om: *Udtalelse om retsgrundlaget for forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af direktiv 2001/18/EF for så vidt angår medlemsstaternes mulighed for at begrænse eller forbyde dyrkning af gmo'er på deres område (KOM(2010)0375)*

Med skrivelse af 10. marts 2011 anmodede De Retsudvalget om en udtalelse om holdbarheden af retsgrundlaget for Kommissionens ovennævnte forslag, jf. forretningsordenens artikel 37, stk. 2.

Baggrund

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer¹ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer² fastsætter et harmoniseret system for risikovurdering af miljø- og sundhedsmæssige faktorer i forbindelse med godkendelse af gmo'er og fastsætter procedurereglerne for den efterfølgende markedsføringstilladelse. Direktiv 2001/18/EF indeholder endvidere bestemmelser om udsætning³ af GMO'er til et andet formål end markedsføring⁴ (f.eks. dyrkning).

¹ EFT L 106 af 17.4.2001, s. 1.

² EUT L 268 af 18.10.2003, s. 1.

³ "Udsætning" er defineret i direktivet artikel 2, nr. 3), der har følgende ordlyd: "*udsætning*": enhver tilsigtet overførsel til miljøet af en GMO eller en kombination af GMO'er, for hvilken eller hvilke der ikke anvendes specifikke indeslutningsforanstaltninger for at begrænse GMO'ernes kontakt med og for at sikre et højt sikkerhedsniveau for befolkningen og miljøet.

⁴ "*markedsføring*": stillen til rådighed for tredjemand mod betaling eller vederlagsfrit.

Følgende handlinger betragtes ikke som markedsføring:

- stillen til rådighed af genetisk modificerede mikroorganismer til aktiviteter, der er omfattet af Rådets direktiv 90/219/EØF af 23. april 1990 om indesluttet anvendelse af genetisk modificerede mikroorganismer, herunder kultursamlinger;

- stillen til rådighed af andre GMO'er end de i første led omhandlede mikroorganismer, der udelukkende skal anvendes til aktiviteter, hvor der benyttes passende strenge indeslutningsforanstaltninger for at begrænse deres kontakt med og for at sikre et højt sikkerhedsniveau for befolkningen og miljøet; foranstaltningerne bør baseres på samme indeslutningsprincipper som i direktiv 90/219/EØF

Tilladelsesproceduren er i det væsentlige som følger: i) en ansøgning om tilladelse, der indeholder en evaluering af miljø- og sundhedsrisici, fremsendes til den nationale kompetente myndighed i en medlemsstat; ii) den kompetente myndighed udsteder en evalueringsrapport om risikovurderingen. Andre medlemsstater kan fremsætte indvendinger, i hvilket tilfælde Kommissionen vil indtræde ind i proceduren. Såfremt der ikke er indvendinger, er gmo'en tilladt på national niveau, mens gmo'en, i de mest almindelige tilfælde med indvendinger og divergerende vurderinger, tillades af Kommissionen. Direktivets artikel 22 indeholder "klausulen om fri bevægelighed", der forbyder medlemsstater at begrænse markedsføringen af gmo'er, der er tilladt i henhold til direktivet. I henhold til direktivets artikel 23 kan en medlemsstat kun begrænse eller forbyde brug og/eller salg af gmo'er af sundheds- eller miljømæssige grunde, såfremt nye oplysninger om miljø- og sundhedsrisici er fremkommet efter, at tilladelsen er givet. Forordning nr. 1829/2003 indeholder tilsvarende bestemmelser for godkendelse af gmo'er, der anvendes som en fødevarer eller foder, fødevarer eller foder, der indeholder eller består af gmo'er og fødevarer eller foder, der er fremstillet af eller indeholder ingredienser fremstillet af gmo'er. I denne henseende er forordningen en *lex specialis* vedrørende godkendelse af gmo'er i forbindelse med fødevarer og foder.

Det bør endvidere bemærkes, at direktivet og forordningen indfører en retlig ramme for godkendelse af genetisk modificerede organismer (gmo'er), som gælder fuldt ud for gmo'er, der anvendes til dyrkningsformål i hele EU som frø eller andet planteforneringsmateriale. I henhold til dette regelsæt skal der foretages en risikovurdering for hver enkel gmo til dyrkning, inden den godkendes til markedsføring på EU-markedet. Godkendelsesproceduren har til formål at sikre et højt niveau af beskyttelsen af menneskers liv og sundhed, dyrs sundhed og velfærd, miljøet samt forbrugernes interesser, samtidig med at det sikres, at det indre marked fungerer tilfredsstillende.

Kommissionen foreslog den 13. juli 2010 at ændre direktiv 2001/18/EF, for så vidt angår medlemsstaternes mulighed for at vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af alle eller bestemte gmo'er i dele af eller på hele deres område. Samme dag offentliggjorde Kommissionen en meddelelse om valgfrihed for medlemsstaterne til at træffe beslutninger om dyrkning af genetisk modificerede afgrøder¹, hvori den gør rede for grundene til sit forslag om at indføre en mere fleksibel tilgang inden for rammerne af den nuværende lovgivning om gmo-dyrkning.

I Rådet påpegede en ad hoc-gruppe, der var oprettet af COREPER med henblik på at behandle forslaget, en række forhold og problemer, herunder valget af retsgrundlag. Som svar herpå afgav Rådets Juridiske Tjeneste en udtalelse², hvori den konkluderede, at forslaget i den nuværende udformning ikke retmæssigt var baseret på artikel 114 i TEUF. Kommissionen var stærkt uenig i denne konklusion³.

Parlamentets Juridiske Tjeneste behandlede på Deres anmodning spørgsmålet, og kom i sin udtalelse af 17. november 2010 til følgende konklusion: "*Den Juridiske Tjeneste har ikke fundet grundlag for at rejse tvivl om valget af artikel 114 i TEUF som retsgrundlag for*

- *stille til rådighed af GMO'er udelukkende til brug for udsætninger, som opfylder kravene i del B*"

¹ KOM(2010) 380 .

² Principielt af "afharmoniserings"-grunde; jf. rådsdokument 15696/10.

³ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene af 19. november 2011 om retlige spørgsmål vedrørende GMO-dyrkning (SEC(2010) 1454 final).

forslaget."

Ordføreren, Corinne Lepage, foreslår at ændre retsgrundlaget og erstatte artikel 114 i TEUF med artikel 192 i TEUF (ændringsforslag 1)¹. Ordføreren foreslår endvidere andre ændringsforslag, der angiveligt vil ændre Kommissionens forslag på en sådan måde, at det begrundet anvendelsen af artikel 192 i TEUF.

I. Retsgrundlaget

Kommissionens forslag har hjemmel i artikel 114 i TEUF, der har følgende ordlyd:

"Artikel 114

(tidl. artikel 95 i TEF)

1. Medmindre andet er bestemt i traktaterne, finder følgende bestemmelser anvendelse med henblik på virkeliggørelsen af de i artikel 26 fastsatte mål. Europa-Parlamentet og Rådet, der træffer afgørelse efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg, vedtager de foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion.

2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på fiskale bestemmelser, bestemmelser vedrørende den frie bevægelighed for personer og bestemmelser vedrørende ansattes rettigheder og interesser.

3. Kommissionens forslag i henhold til stk. 1 inden for sundhed, sikkerhed, miljøbeskyttelse og forbrugerbeskyttelse skal bygge på et højt beskyttelsesniveau under hensyntagen til navnlig enhver ny udvikling baseret på videnskabelige kendsgerninger. Inden for deres respektive kompetenceområder bestræber Europa-Parlamentet og Rådet sig også på at nå dette mål.

4. Hvis en medlemsstat, efter at Europa-Parlamentet og Rådet, Rådet eller Kommissionen har vedtaget en harmoniseringsforanstaltning, finder det nødvendigt at opretholde nationale bestemmelser, som er begrundet i vigtige behov, hvortil der henvises i artikel 36, eller som vedrører miljøbeskyttelse eller beskyttelse af arbejdsmiljøet, giver den Kommissionen meddelelse om disse bestemmelser og om grundene til deres opretholdelse.

5. Hvis en medlemsstat endvidere med forbehold af stk. 4, efter at Europa-Parlamentet og Rådet, Rådet eller Kommissionen har vedtaget en harmoniseringsforanstaltning, finder det nødvendigt at indføre nationale bestemmelser baseret på nyt videnskabeligt belæg vedrørende miljøbeskyttelse eller beskyttelse af arbejdsmiljøet på grund af et problem, der er specifikt for den pågældende medlemsstat, og som viser sig efter vedtagelsen af harmoniseringsforanstaltningen, giver den Kommissionen meddelelse om de påtænkte bestemmelser og om grundene til deres indførelse.

---

¹ PR\855067DA.doc

6. Kommissionen bekræfter eller forkaster inden seks måneder efter meddelelsen som omhandlet i stk. 4 og 5 de pågældende nationale bestemmelser efter at have konstateret, om de er et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne, og om de udgør en hindring for det indre markeds funktion.

Hvis Kommissionen ikke har truffet nogen afgørelse inden for dette tidsrum, betragtes de i stk. 4 og 5 omhandlede nationale bestemmelser som godkendt.

Hvis det er begrundet i spørgsmålets kompleksitet, og hvis der ikke foreligger risiko for menneskers sundhed, kan Kommissionen meddele den pågældende medlemsstat, at den i dette stykke omhandlede periode kan forlænges med en ny periode på indtil seks måneder.

7. Hvis en medlemsstat i medfør af stk. 6 bemyndiges til at opretholde eller indføre nationale bestemmelser, der er en undtagelse fra en harmoniseringsforanstaltning, undersøger Kommissionen omgående, om den skal foreslå en tilpasning af denne foranstaltning.

8. Hvis en medlemsstat rejser et specifikt problem vedrørende folkesundheden på et område, der har været omfattet af tidligere harmoniseringsforanstaltninger, underretter den Kommissionen, der omgående undersøger, om den skal foreslå Rådet passende foranstaltninger.

9. Uanset den i artikel 258 og 259 fastsatte fremgangsmåde kan Kommissionen eller en medlemsstat henvende sig direkte til Den Europæiske Unions Domstol, hvis de finder, at en anden medlemsstat misbruger de i nærværende artikel fastsatte beføjelser.

10. De ovennævnte harmoniseringsforanstaltninger indeholder i de relevante tilfælde en beskyttelsesklause, der bemyndiger medlemsstaterne til med en eller flere af de ikke-økonomiske begrundelser, der er nævnt i artikel 36, at træffe foreløbige foranstaltninger, der er undergivet en EU-kontrolprocedure.

Ordføreren foreslår at ændre hjemmelen til artikel 192 i TEUF, der har følgende ordlyd:

"Artikel 192

(tidl. artikel 175 i TEF)

1. Europa-Parlamentet og Rådet træffer efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget afgørelse om de aktioner, der skal iværksættes af Unionen med henblik på at gennemføre de mål, der er anført i artikel 191*.

---

* Disse mål omfatter: " bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten, beskyttelse af menneskers sundhed, en forsigtig og rationel udnyttelse af naturressourcerne, fremme på internationalt plan af foranstaltninger til løsning af de regionale og globale miljøproblemer, og navnlig bekæmpelse af

2. Uanset den i stk. 1 nævnte fremgangsmåde for beslutningstagning og med forbehold af artikel 114 vedtager Rådet efter en særlig lovgivningsprocedure og efter høring af Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget

a) bestemmelser af hovedsagelig fiskal karakter

b) foranstaltninger, der berører

— fysisk planlægning

— kvantitativ forvaltning af vandressourcerne, eller som direkte eller indirekte berører disse ressourcers disponibilitet

— arealanvendelse, bortset fra affaldshåndtering

c) foranstaltninger, der i væsentlig grad berører en medlemsstats valg mellem forskellige energikilder og den generelle sammensætning af dens energiforsyning.

Rådet kan med enstemmighed på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget vedtage, at den almindelige lovgivningsprocedure skal finde anvendelse på de spørgsmål, der er nævnt i første afsnit.

3. Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget generelle handlingsprogrammer for prioriterede mål, som skal virkeliggøres.

De foranstaltninger, der er nødvendige for disse programmets iværksættelse, vedtages efter betingelserne i stk. 1 eller stk. 2, alt efter omstændighederne.

4. Med forbehold af visse foranstaltninger vedtaget af Unionen finansieres og gennemføres miljøpolitikken af medlemsstaterne.

5. Med forbehold af princippet om, at forureneren betaler, skal foranstaltninger, der bygger på stk. 1, og som indebærer udgifter, der skønnes uforholdsmæssigt store for en medlemsstats offentlige myndigheder, i en passende form give mulighed for:

— undtagelser af midlertidig karakter og/eller

— finansiel støtte fra den Samhørighedsfond, der er oprettet i henhold til artikel 177. "

II. Kommissionens valg af hjemmel

Kommissionen har valgt artikel 114 i TEUF. Forslaget ændrer direktiv 2001/18/EF, der vedtaget med hjemmel i artikel 95 TEF (nu artikel 114 i TEUF), derved at der indsættes en ny artikel 26b, som giver medlemsstaterne hjemmel til at vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af gmo'er, der allerede er blevet godkendt i overensstemmelse med del

---

klimaændringer.

C i direktivet eller forordning nr. 1829/2003, i dele af eller på hele deres område, forudsat at visse betingelser overholdes.

"Artikel 26b

Dyrkning

Medlemsstaterne kan vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af alle eller bestemte gmo'er, der er godkendt i henhold til del C i dette direktiv eller forordning (EF) nr. 1829/2003 og er genetisk modificerede sorter, der er markedsført i henhold til de relevante EU-bestemmelser om markedsføring af frø og planteforneringsmateriale, i dele af eller på hele deres område, forudsat at:

a) de pågældende foranstaltninger er begrundet i andre forhold end dem, der vedrører de uønskede virkninger for sundheden og miljøet, der vil kunne være forbundet med udsætning eller markedsføring af gmo'er,

og

b) de er i overensstemmelse med traktaterne.

Uanset direktiv 98/34/EF meddeler medlemsstater, der agter at vedtage begrundede foranstaltninger i henhold til denne artikel, en måned forud for vedtagelsen af foranstaltningerne disse til de øvrige medlemsstater og til Kommissionen til orientering."

I betragtning 5 til forslaget anføres følgende: *"Erfaringen viser, at dyrkning af gmo'er er et område, som der arbejdes mere dybtgående med i medlemsstaterne på enten centralt, regionalt eller lokalt plan.*

I modsætning til, hvad der gælder for spørgsmål vedrørende markedsføring og import af gmo'er, som fortsat bør reguleres på EU-plan for at opretholde det indre marked, er der i dag almindelig enighed om, at gmo-dyrkning er et emne med en stærk lokal/regional dimension.

I overensstemmelse med artikel 2, stk. 2, i TEUF bør medlemsstaterne derfor have mulighed for at vedtage regler for netop dyrkning af gmo'er på deres område, efter at en gmo er blevet godkendt til markedsføring på EU-markedet i henhold til gældende lovgivning." I betragtning 6 til forslaget præciseres som følger: "I denne forbindelse forekommer det hensigtsmæssigt i overensstemmelse med nærhedsprincippet at give medlemsstaterne større valgfrihed til at beslutte, hvorvidt de ønsker at dyrke gmo-afgrøder på deres område, uden at der ændres ved ordningen med EU-godkendelse af gmo'er, og uafhængigt af de foranstaltninger, medlemsstaterne er berettiget til at træffe i henhold til artikel 26a i direktiv 2001/18/EF for at forhindre utilsigtet forekomst af gmo'er i andre produkter". I betragtning 7 til forslaget anføres endvidere: Medlemsstaterne bør derfor kunne vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af alle eller bestemte gmo'er i dele af eller på hele deres område samt ændre disse foranstaltninger, i den udstrækning de finder det hensigtsmæssigt, på alle stadier i proceduren for godkendelse, fornyet godkendelse eller tilbagetrækning fra markedet af de pågældende gmo'er. Dette bør også gælde genetisk modificerede sorter af frø og planteforneringsmateriale, der markedsføres i henhold til den relevante lovgivning om markedsføring af frø og planteforneringsmateriale, navnlig direktiv 2002/53/EF og 2002/55/EF. Foranstaltningerne bør udelukkende vedrøre dyrkning af gmo'er og ikke den frie bevægelighed for og import af genetisk modificerede frø og genetiske modificeret planteforneringsmateriale, der udgør eller indgår i produkter, eller høstprodukter heraf. Foranstaltningerne bør heller ikke have konsekvenser for dyrkningen af sorter af frø og planteforneringsmateriale, der ikke er genetisk modificeret, og hvori der påvises utilsigtede

eller teknisk uundgåelige spor af EF-godkendte gmo'er." Betragtning 9 har følgende ordlyd: På grundlag af nærhedsprincippet er det ikke formålet med denne forordning at harmonisere betingelserne for dyrkning i medlemsstaterne, men at give medlemsstaterne frihed til under påberåbelse af andre hensyn end videnskabelige vurderinger af sundheds- og miljømæssige risici at forbyde dyrkning af gmo'er på deres område. (...)"

Artikel 26b skal finde anvendelse på gmo'er, der er godkendt i henhold til direktiv 2001/18/EF eller forordning (EF) nr. 1829/2003.

III. Domstolens tilgang: Den foreslåede foranstaltnings formål og indhold

Visse principper udspringer fra retspraksis Domstolen. For det første har valget af rette hjemmel forfatningsretlig betydning, hvad angår konsekvenserne af retsgrundlaget for den materielle kompetence og proceduren¹.

For det andet kan valget af hjemmel for en retsakt ikke foretages alene på grundlag af den relevante institutions egen opfattelse med hensyn til det formål, der søges tilgodeset, men "skal foretages på grundlag af objektive forhold, som Domstolen kan efterprøve"², bl.a. retsaktens formål og indhold.³

IV. Analyse

Artikel 114 i TEUF: Det oprindelige retsgrundlag

Artikel 114 i TEUF giver hjemmel til efter den almindelige lovgivningsprocedure at vedtage fællesskabsforanstaltninger, "*der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion*". Denne artikel skal ses i sammenhæng med artikel 26 i TEUF, der fastsætter den fri bevægelighed for varer som et grundlæggende princip for oprettelsen af det indre marked. Der skal endvidere henvises til artikel 114, stk. 3, hvorefter foranstaltninger inden for sundhed, sikkerhed, miljøbeskyttelse og forbrugerbeskyttelse skal bygge på et "højt beskyttelsesniveau". I henhold til stk. 4-9 kan medlemsstaterne træffe nationale foranstaltninger med henblik på at indføre begrundede forbud eller restriktioner vedrørende indførsel, udførsel eller transit, jf. artikel 36 i TEUF, efter at der er vedtaget en harmoniseringsforanstaltning. Stk. 4-9 udgør derfor en væsentlig indskrænkning af artiklens overordnede målsætning om at fremme det indre markeds oprettelse og funktion.

Foranstaltningens formål og indhold er at give medlemsstaterne frihed til at påberåbe sig andre grunde end videnskabelige vurderinger af sundheds- og miljømæssige risici for at begrænse eller forbyde dyrkning af gmo'er på deres område. Med henblik herpå giver artikel 26b medlemsstaterne mulighed for at vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af bestemte gmo'er, (i) der er godkendt i henhold til del C i direktiv 2001/18/EF eller forordning (EF) nr. 1829/2003 og er genetisk modificerede sorter, der er markedsført i henhold til de relevante EU-bestemmelser om markedsføring af frø og

¹ Udtalelse 2/00, Cartagena-protokollen, Sml. I-2001, s. 9713, præmis 5. Sag C-370/07 *Kommission mod Rådet*, [2009], Sml. I, s. 8917, præmis 46-49; Udtalelse 1/08, almindelig overenskomst om handel med tjenesteydelser, Sml. 2009, s. 11129, præmis 110.

² Sag 45/86, *Kommission mod Rådet*, Sml.-1987, s. 1493, præmis 11.

³ Sag C-300/89, *Kommission mod Rådet*, Sml.-1991, s. -2867, præmis 10.

planteforneringsmateriale, (ii) forudsat at: *"a) de pågældende foranstaltninger er begrundet i andre forhold end dem, der vedrører de uønskede virkninger for sundheden og miljøet, der vil kunne være forbundet med udsætning eller markedsføring af gmo'er, og b) de er i overensstemmelse med traktaterne."* Formålet med dette forslag er således at præcisere de eksisterende juridiske rammer, idet det udtrykkeligt giver medlemsstaterne råderum til at forbyde eller begrænse dyrkning af gmo'er i alle sådanne tilfælde, som ikke er harmoniseret, dvs. ikke er knyttet til vurderingen af de negative virkninger på sundheden og miljøet. Tilsyneladende har forslaget ikke andet formål end at indføre en vis fleksibilitet i den nuværende centraliserede procedure om godkendelse af gmo'er. Derfor er den af Kommissionen valgte hjemmel korrekt.

Denne konklusion er ikke påvirket af den omstændighed, at merværdien af Kommissionens forslag er tvivlsom, da den praktiske betydning af artikel 26b kun kan betragtes som begrænset. I den forbindelse er henvisningen til traktaterne i denne artikels punkt b) af interesse. Idet der ses bort fra det oplagte spørgsmål om overensstemmelse med traktaterne af foranstaltninger vedtaget af Unionen eller medlemsstaterne, synes bestemmelsen implicit at henvise til artikel 114, stk. 4-9, i TEUF og artikel 36 i TEUF. Parlamentets Juridiske Tjeneste foretog i sin udtalelse (punkt 13-23) en detaljeret analyse af begrundelserne for at begrænse eller forbyde dyrkning af gmo'er. Det er her tilstrækkeligt at anføre, at medlemsstaternes muligheder for at træffe restriktive foranstaltninger "begrundet i andre forhold" i dette tilfælde forekommer at være begrænset.

Selv om der ikke synes at være tale om et reelt tilfælde af opgivelse af Unionens kompetence, vil artikel 114 i TEUF stadig være et korrekt retsgrundlag, også i det tilfælde hvor forslaget vil blive betragtes som en "afharmoniserings"-foranstaltning¹. Navnlig er det svært at acceptere argumentet om, at afharmonisering i overensstemmelse med artikel 114 i TEUF kun er tilladt, hvis formålet med ændringen, der tager sigte på en sådan "afharmonisering", er at forbedre det indre markeds funktion. Artikel 114 i TEUF giver Unionens lovgiver kompetence til at fastsætte harmoniseringsforanstaltninger med henblik på at sikre et velfungerede indre marked og således kompetence til at tilpasse foranstaltninger, der allerede er truffet, til ændrede omstændigheder, ved enten at øge eller mindske den grad af harmonisering, der allerede er opnået, eller endda ved at ophæve en harmoniseringsforanstaltning. Artikel 114 i TEUF skal læses i lyset af artikel 2, stk. 2, i TEUF, hvori der udtrykkeligt bestemmes følgende: *"Når Unionen i traktaterne på et bestemt område tildeler en kompetence, som den deler med medlemsstaterne, kan Unionen og medlemsstaterne lovgive og vedtage juridisk bindende retsakter på dette område. Medlemsstaterne udøver deres kompetence, i det omfang Unionen ikke har udøvet sin. Medlemsstaterne udøver på ny deres kompetence, i det omfang Unionen har besluttet at ophøre med at udøve sin.* Generaladvokat Poiares Maduro anførte i sit forslag til beslutning i Vodafone-sagen, at *"artikel 95 EF ganske vist [kan] være grundlaget for en intensivering af lovgivning i tilgift til dereguleringsforanstaltninger"*² og Domstolen fastslog i samme sag: *"Når en retsakt baseret på artikel 95 EF allerede har fjernet enhver hindring for samhandelen på det område, den harmoniserer, kan fællesskabslovgiver ikke fratages*

¹ Som anført af Rådets Juridiske Tjeneste i udtalelsen, der bestrider, at artikel 114 i TEUF er en gyldig hjemmel. Se Parlamentets Juridiske Tjenestes divergerende opfattelse i punkt 12 i dens udtalelse.

² Forslag til afgørelse i sag C-58/08, Vodafone m.fl. [2010], endnu ikke offentliggjort af Samlingen af Afgørelser, præmis 9.

muligheden for at tilpasse denne retsakt til samtlige ændrede omstændigheder eller ny viden, henset til den opgave, den har til at sikre beskyttelsen af de almene hensyn, der er anerkendt i traktaten"¹.

Artikel 192 i TEUF som retsgrundlag

ENVI-udvalgets ordfører foreslår artikel 192 TEUF som den korrekte hjemmel af følgende grunde: "*Medlemsstaternes hensyntagen til faktorer vedrørende beskyttelsen af fauna og flora, arealanvendelse eller lokalplanlægning, som er områder, hvor de har bevaret væsentlige kompetencer, berettiger, at denne forordning baseres på traktatens artikel 192*".

Artikel 192, stk. 1, i TEUF giver mulighed for at træffe foranstaltninger efter den almindelige lovgivningsprocedure med henblik på at gennemføre Unionens politik i henhold til artikel 191 om bl.a. bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten og beskyttelse af menneskers sundhed. Artikel 192, stk. 2, giver mulighed for at træffe foranstaltninger efter en særlig lovgivningsprocedure, der bl.a. gælder foranstaltninger, der berører kvantitativ forvaltning af vandressourcerne og arealanvendelse. Ændringsforslaget præciserer ikke, hvilket stykke i artikel 192, der skal betragtes som det korrekte retsgrundlag.

Hvad angår forslaget, forekommer artikel 192, stk. 2, at være mest relevant: "1. Europa-Parlamentet og Rådet træffer efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget afgørelse om de aktioner, der skal iværksættes af Unionen med henblik på at gennemføre de mål, der er anført i artikel 191". Som anført ovenfor er forslagets formål at give medlemsstaterne frihed til at påberåbe sig andre hensyn end videnskabelige vurderinger af sundheds- og miljømæssige risici for at begrænse eller forbyde dyrkning af GMO'er på deres område. Det er derfor klart, at forslaget ikke har til hensigt at gennemføre nogen af de mål, der er anført i artikel 191 i TEUF. Tværtimod er formålet med forslaget at tillade medlemsstaterne at påberåbe sig grunde, der går ud over hensynet til miljøet eller menneskers sundhed for at begrænse eller forbyde dyrkning af gmo'er på deres område. Hvad angår Kommissionens oprindelige forslag, må det derfor konkluderes, at det ikke berettiger til anvendelsen af artikel 192 i TEUF som retsgrundlag.

Ordføreren har imidlertid fremsat en række ændringsforslag, som muligvis vil kræve en ændring af retsgrundlaget for at kunne vedtages. Uden at foretage en detaljeret analyse af udkastet til betænkning, bør opmærksomheden især rettes mod ændringsforslag 8, der har følgende ordlyd:

---

¹ Sag C-58/08, Vodafone m.fl. [2010], endnu ikke offentliggjort af Samlingen af Afgørelser, præmis 34.

Ændringsforslag 8

Forslag til forordning - ændringsretsakt

Artikel 1 – stk. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b

Kommissionens forslag

I direktiv 2001/18/EF indsættes følgende artikel med virkning fra denne forordnings ikrafttræden:

"Artikel 26b

Dyrkning

Medlemsstaterne kan vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af alle eller bestemte gmo'er, der er godkendt i henhold til del C i dette direktiv eller forordning (EF) nr. 1829/2003 og er genetisk modificerede sorter, der er markedsført i henhold til de relevante EU-bestemmelser om markedsføring af frø og planteformeringsmateriale, i dele af eller på hele deres område, forudsat at:

a) de pågældende foranstaltninger er begrundet i andre forhold ***end dem, der*** vedrører ***de uønskede virkninger for sundheden og miljøet***, der vil kunne være forbundet med udsætning eller markedsføring af gmo'er,

Ændringsforslag

1) Følgende artikel indsættes:

"Artikel 26b

Dyrkning

Medlemsstaterne kan vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af alle eller bestemte gmo'er, der er godkendt i henhold til del C i dette direktiv eller forordning (EF) nr. 1829/2003 og er genetisk modificerede sorter, der er markedsført i henhold til de relevante EU-bestemmelser om markedsføring af frø og planteformeringsmateriale, i dele af eller på hele deres område, forudsat at:

a) de pågældende foranstaltninger er begrundet i

i) andre forhold, der vedrører ***miljømæssige virkninger***, der vil kunne være forbundet med udsætning eller markedsføring af gmo'er, ***og som er supplerende i forhold til de miljømæssige virkninger, der er undersøgt under evalueringen af de negative virkninger på miljøet i henhold til del C i dette direktiv, eller***

ii) manglende eller utilstrækkelige data om de potentielle negative virkninger, udsætning af gmo'er kan få for en medlemsstats område eller biodiversitet, eller

iii) andre forhold, som bl.a. kan omfatte ændringer af landbrugspraksis, arealanvendelse, fysisk planlægning, socioøkonomiske følger eller andre legitime faktorer;

og

b) de er i overensstemmelse med traktaterne.

Uanset direktiv 98/34/EF meddeler medlemsstater, der agter at vedtage begrundede foranstaltninger i henhold til denne artikel, en måned forud for vedtagelsen af foranstaltningerne disse til de øvrige medlemsstater og til Kommissionen til orientering."

og

b) de er i overensstemmelse med traktaterne.

Uanset direktiv 98/34/EF meddeler medlemsstater, der agter at vedtage begrundede foranstaltninger i henhold til denne artikel, en måned forud for vedtagelsen af foranstaltningerne disse til de øvrige medlemsstater og til Kommissionen til orientering."

Ordføreren har som begrundelse for dette ændringsforslag anført: "*Den risikovurdering, der gennemføres på fællesskabsplan kan ikke være udtømmende. Desuden bør manglende eller utilstrækkelige data om gmo'ers potentielle negative virkning på økosystemer eller specifikke nationale recipientmiljøer være tilstrækkelig grund til at tillade en medlemsstat at forbyde dyrkning af den eller de pågældende gmo'er. Andre faktorer bør, uanset om de er relateret til miljøpåvirkning eller ej, også kunne påberåbes af medlemsstaterne.*"

Eftersom dette ændringsforslag i væsentlig grad forøger de grunde, som medlemsstaterne kan anføre for at begrænse eller forbyde dyrkning af gmo'er, således at de faktisk kan omfatte miljømæssige grunde, skal ændringsforslaget anses som en ændring af formålet med forslaget. Alle ændringsforslagene fremsat af ordføreren har faktisk til formål at give medlemsstaterne meget specifikke grunde og muligheder for at begrænse dyrkningen af gmo'er. Desuden henviser de til forhold, der vedrører miljøet og dets bevarelse og beskyttelse, som f.eks. potentielle negative virkninger på økosystemet, ændringer i arealanvendelse, fauna og flora beskyttelse, osv. I dag, kan medlemsstater, der ikke vil tillade dyrkning af gmo'er på deres område, forsøge at påberåbe sig etiske argumenter, der imidlertid er vanskelige at forsvare for Domstolen¹. Som Parlamentets Juridiske Tjeneste nævnte i sin juridiske udtalelse, vil den af Kommissionen foreslåede ændring af direktivet (dvs. den nye artikel 26b) stort set ikke medføre nogen ændring af den nuværende ordning for tilladelser til dyrkning af gmo'er. Under hensyntagen til den omstændighed, at argumenterne mod dyrkning af gmo'er især er baseret på grunde, der vedrører miljøet, må det korrekte retsgrundlag for forslaget som ændret

¹ Sag C-165/08 Kommissionen mod Republikken Polen , Sml. I- 2009, s. 6843.

af ordføreren være artikel 192, stk. 1, i TEUF. Det skal endvidere understreges, at det ikke synes hensigtsmæssigt af træffe foranstaltninger vedrørende udsætning af gmo'er i miljøet i EU af grunde, der vedrører det indre marked. For det første kan gmo'er ikke betragtes på samme måde som enhver anden vare, da de er levende organismer, som er i stand til at reproducere og mangfoldiggøre sig. For det andet har de har en indvirkning på produktionssystemer og økosystemer, som er yderst forskelligartede i forskellige dele af EU.

Konklusion:

I betragtning af den pakke af ændringsforslag, som ordføreren har fremsat til forslaget, vurderes det, at artikel 192, stk. 1, i TEUF er det korrekte retsgrundlag.

På mødet den 22. marts 2011 vedtog Retsudvalget (for: 9; imod: 8; hverken/eller: 0)¹ at henstille, at forslaget skulle baseres på artikel 192, stk. 1, i TEUF.

Med venlig hilsen

Klaus-Heiner LEHNE

---

¹ Til stede ved den endelige afstemning Klaus-Heiner Lehne (formand/mødeformand), Luigi Berlinguer (næstformand), Evelyn Regner (næstformand), Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (rådgivende ordfører), Tadeusz Zwiefka, Françoise Castex, Antonio Masip Hidalgo, Bernhard Rapkay, Alexandra Thein, Diana Wallis, Cecilia Wikström, Jiří Maštálka, Kurt Lechner, Angelika Niebler, Jan Philipp Albrecht, Eva Lichtenberger, Sajjad Karim.

UDTALELSE FRA UDVALGET OM LANDBRUG OG UDVIKLING AF LANDDISTRIKTER

til Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af direktiv 2001/18/EF for så vidt angår medlemsstaternes mulighed for at begrænse eller forbyde dyrkning af gmo'er på deres område
(KOM(2010)0375 – C7-0178/2010 – 2010/0208(COD))

Ordfører: George Lyon

KORT BEGRUNDELSE

Baggrunden for forslaget

Ordføreren ønsker at minde om nogle fakta og tal vedrørende gmo-dyrkning som et oplæg til drøftelse:

- 2 gmo-afgrøder er i øjeblikket godkendt til dyrkning i EU: MON810-majs og Amflora-kartoffel
- 17 gmo-afgrøder afventer godkendelse til dyrkning i EU
- I alt 94 800 ha. MON810-majs blev dyrket i 5 medlemsstater i 2009 (Spanien, Tjekkiet, Portugal, Rumænien og Slovakiet), hvoraf 80 % var i Spanien (i forhold til 107 700 ha. i 2008, før Tyskland ophørte med dyrkning).

Amflora-kartoffel dyrkes i øjeblikket i tre medlemsstater: Sverige, Tyskland og Tjekkiet.

I 2009 plantede 14 mio. landbrugere verden over 134 millioner ha. gmo-afgrøder¹, heraf 64 mio. ha. i USA, over 21 mio. ha. i henholdsvis Brasilien og Argentina, og over 8 mio. ha. i lande som Canada og Indien.

Disse tal illustrerer det nuværende dødvande omkring beslutningsprocessen om gmo'er i EU og manglen på svar på de store bekymringer, som landbrugere og forbrugergiver udtryk for.

---

¹ Optegnelser er for majs, sojabønner, bomuld og raps.

En videnskabsbaseret tilgang til ny teknologi

Ordføreren mener, at den bedste videnskabelige rådgivning og en risikobaseret tilgang bør være de centrale principper i fastsættelsen af sikkerheden for nye teknologier. Uden videnskabelig rådgivning som fundament til at forankre beslutninger om sikkerheden ved nye metoder og ny praksis risikerer samfundet, at beslutningerne træffes på grundlag af, hvad der er populært, i stedet for hvad der er sikkert. Andre elementer såsom socio-økonomiske problemer og etiske overvejelser kan ikke erstatte videnskabeligt baserede beslutninger om sikkerheden. Ordføreren erkender, at Kommissionens forslag i dets nuværende form ikke underminerer den fælles videnskabelige gmo-godkendelsesprocedure i Europa.

Formålet med Kommissionens forslag

Ifølge Kommissionen er formålet med forslaget, ud over at skabe en omfattende retlig ramme for godkendelse af produkter, der indeholder eller består af gmo'er, at "lette beslutningsprocessen", "tage hensyn til alle relevante forhold " og "give medlemsstaterne den fornødne fleksibilitet til at kunne træffe beslutninger om gmo- dyrkning, når først de pågældende gmo'er er godkendt på EU-plan". Rådets og Europa-Parlamentets juridiske tjenester har rejst alvorlige bekymringer om henholdsvis retssikkerhed, potentielle trusler mod det indre marked og WTO-uforenelighed, men ordføreren er, efter at have foretaget en afvejning af alle argumenterne, nået til den konklusion, at forslaget i det store og hele kan opfylde Kommissionens mål og give visse muligheder for fremskridt med henblik på at komme ud af dødvandet vedrørende beslutningsprocessen omkring gmo'er i EU.

Holdning

Ordføreren mener generelt, at Kommissionens forslag bør styrkes som svar på bekymringer om det indre marked og WTO-forenelighed.

Ordføreren har også indført et krav om overholdelse af proportionalitetsprincippet og valgfrihed for forbrugerne og landbrugerne. Han har også forsøgt at give større beskyttelse til de landbrugere, der ønsker at dyrke gmo-fri afgrøder, og større retssikkerhed for medlemsstater, der anvender denne fleksibilitet.

Ordføreren mener, at medlemsstaterne bør være forpligtet til at tage stilling fra sag til sag, når det besluttes at anvende denne nye beføjelse, for at sikre, at restriktionerne er afgrødespecifikke. Dette ville være en erkendelse af, at forskellige gmo'er bringer både forskellige trusler og fordele til forskellige regioner, og at de derfor bør vurderes individuelt for at sikre, at medlemsstaterne respekterer proportionalitetsprincippet.

For at overholde den valgfrihed, som er anerkendt i Rådets konklusioner af 4. december 2008 og udtalelsen fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg af 9. december 2010 (NAT 480 - CESE 1623/2010), er det nødvendigt at sikre, at medlemsstaterne har robuste sameksistensregler på plads på deres område. Dette kræver en ændring af artikel 26a i direktiv 2001/18/EF for at forsikre landbrugere og forbrugere, der ønsker at dyrke og købe gmo-frie produkter, om at deres ret til at gøre dette vil blive respekteret. Ordføreren mener også, at medlemsstaterne bør gøre fuld brug af fleksibiliteten i artikel 26a og Kommissionens nye henstilling om retningslinjer for

sameksistens inden vedtagelsen af yderligere restriktive foranstaltninger i henhold til den foreslåede artikel 26b.

Parallelt med sameksistensforanstaltningerne, og for at beskytte landbrugere, der afstår fra gmo- dyrkning, imod økonomiske tab som følge af utilsigtet tilstedeværelse af gmo'er i deres marker og frø, anmoder ordføreren også Kommissionen om at udarbejde et forslag om tekniske tærskler for mærkning af gmo-spor i konventionelle frø på de lavest mulige, proportionelle og funktionelle niveauer for alle økonomiske aktører, som det blev anmodet om i Rådets konklusioner af 4. december 2008.

Endelig foreslår ordføreren, samtidig med at det sikres, at de restriktive foranstaltninger er forholdsmæssige, og at der er truffet alle nødvendige praktiske foranstaltninger til at respektere valgfrihed for landbrugere og forbrugere, at styrke retssikkerheden for landbrugerne i forbindelse med dette forslag. For at nå dette mål skal medlemsstaterne offentliggøre og gennemføre de restriktioner, de planlægger at vedtage ved hjælp af denne nye beføjelse i henhold til artikel 26b i direktiv 2001/187 (EF) mindst tre måneder før starten af vækstsæsonen, således at landbrugerne kan planlægge med en vis sikkerhed.

Ordføreren er derfor parat til at støtte dette forslag, forudsat at de supplerende garantier, der foreslås i denne udtalelse, vedtages.

ÆNDRINGSFORSLAG

Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter opfordrer Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarer, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende ændringsforslag i sin betænkning:

Ændringsforslag 1

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 2

Kommissionens forslag

(2) I henhold til dette regelsæt skal der foretages en risikovurdering for hver enkelt gmo til dyrkning, inden den godkendes til markedsføring på EU-markedet. Denne godkendelsesprocedure har til formål at sikre et højt niveau for beskyttelsen af menneskers liv og sundhed, dyrs sundhed og velfærd, miljøet samt forbrugernes interesser, samtidig med at det sikres, at det indre marked fungerer tilfredsstillende.

Ændringsforslag

(2) I henhold til dette regelsæt skal der foretages en risikovurdering for hver enkelt gmo til dyrkning, inden den godkendes til markedsføring på EU-markedet ***under hensyntagen til direkte og indirekte, umiddelbare og forsinkede virkninger samt kumulative langsigtede virkninger på menneskers sundhed og miljøet i henhold til bilag II i direktiv 2001/18/EF.*** Denne godkendelsesprocedure har til formål at sikre et højt niveau for beskyttelsen af menneskers liv og sundhed, dyrs sundhed og velfærd, miljøet samt

forbrugernes interesser, samtidig med at det sikres, at det indre marked fungerer tilfredsstillende.

Ændringsforslag 2

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 5

Kommissionens forslag

(5) Erfaringen viser, at dyrkning af gmo'er er et område, som der arbejdes mere dybtgående med i medlemsstaterne på enten centralt, regionalt eller lokalt plan. I modsætning til, hvad der gælder for spørgsmål vedrørende markedsføring og import af gmo'er, som fortsat bør reguleres på EU-plan for at opretholde det indre marked, er der i dag almindelig enighed om, at gmo-dyrkning er et emne med en stærk *lokal/regional* dimension. I overensstemmelse med artikel 2, stk. 2, i TEUF bør medlemsstaterne derfor have mulighed for at vedtage *regler* for netop dyrkning af gmo'er på deres område, efter at en gmo er blevet godkendt til markedsføring på EU-markedet i henhold til gældende lovgivning.

Ændringsforslag

(5) Erfaringen viser, at dyrkning af gmo'er er et område, som der arbejdes mere dybtgående med i medlemsstaterne på enten centralt, regionalt eller lokalt plan. I modsætning til, hvad der gælder for spørgsmål vedrørende markedsføring og import af gmo'er, som fortsat bør reguleres på EU-plan for at opretholde det indre marked, er der i dag almindelig enighed om, at gmo-dyrkning er et emne med en stærk *lokal/regional/territorial* dimension *og en særlig dimension vedrørende medlemsstaternes selvbestemmelse*. I overensstemmelse med artikel 2, stk. 2, i TEUF bør medlemsstaterne derfor have mulighed for at vedtage *bindende lovbestemmelser* for netop dyrkning af gmo'er på deres område, efter at en gmo er blevet godkendt til markedsføring på EU-markedet i henhold til gældende lovgivning.

Ændringsforslag 3

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 6

Kommissionens forslag

(6) I denne forbindelse forekommer det hensigtsmæssigt i overensstemmelse med

Ændringsforslag

(6) I denne forbindelse forekommer det hensigtsmæssigt i overensstemmelse med

nærhedsprincippet at give medlemsstaterne større **valgfrihed** til at beslutte, hvorvidt de ønsker at dyrke gmo-afgrøder på deres område, uden at der ændres ved ordningen med EU-godkendelse af gmo'er, og **uafhængigt af** de foranstaltninger, medlemsstaterne **er berettiget til at** træffe i henhold til artikel 26a i direktiv 2001/18/EF for at forhindre utilsigtet forekomst af gmo'er i andre produkter.

Ændringsforslag 4

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 7

Kommissionens forslag

(7) Medlemsstaterne bør derfor kunne vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af alle **eller bestemte** gmo'er i dele af eller på hele deres område **samt ændre** disse foranstaltninger, **i den udstrækning de finder det hensigtsmæssigt, på alle stadier i proceduren for godkendelse, fornyet godkendelse eller tilbagetrækning fra markedet af de pågældende gmo'er**. Dette bør også gælde genetisk modificerede sorter af frø og planteforneringsmateriale, der markedsføres i henhold til den relevante lovgivning om markedsføring af frø og planteforneringsmateriale, navnlig direktiv 2002/53/EF og 2002/55/EF. Foranstaltningerne bør udelukkende vedrøre dyrkning af gmo'er og ikke den frie bevægelighed for og import af genetisk modificerede frø og genetiske modificeret planteforneringsmateriale, der udgør eller indgår i produkter, eller høstprodukter heraf. Foranstaltningerne bør heller ikke have konsekvenser for dyrkningen af sorter af frø og planteforneringsmateriale, der ikke er genetisk modificeret, og hvori der påvises utilsigtede eller teknisk

nærhedsprincippet at give medlemsstaterne større **fleksibilitet** til at beslutte, hvorvidt de ønsker at dyrke gmo-afgrøder på deres område, uden at der ændres ved ordningen med EU-godkendelse af gmo'er, og **parallelt med** de foranstaltninger, medlemsstaterne **skal** træffe i henhold til artikel 26a i direktiv 2001/18/EF, **som ændret ved nærværende forordning**, for at forhindre utilsigtet forekomst af gmo'er i andre produkter.

Ændringsforslag

(7) Medlemsstaterne bør derfor kunne vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af **bestemte gmo'er, en gruppe gmo'er inden for en afgrødesort eller** alle gmo'er i dele af eller på hele deres område, **så længe** disse foranstaltninger **har været underlagt en konsekvensanalyse og offentlig høring, og så længe de vedtages og gøres offentligt tilgængelige for alle berørte aktører, herunder landbrugere, mindst tolv måneder før starten af såningen**. Dette **valg, der overlades til medlemsstaterne, er direkte forbundet med deres suverænitets inden for områderne fysisk planlægning og udvikling, arealanvendelse og behovet for at bevare mangfoldigheden af økosystemer**. Dette bør også gælde genetisk modificerede sorter af frø og planteforneringsmateriale, der markedsføres i henhold til den relevante lovgivning om markedsføring af frø og planteforneringsmateriale, navnlig direktiv 2002/53/EF og 2002/55/EF. Foranstaltningerne bør udelukkende vedrøre dyrkning af gmo'er og ikke den frie bevægelighed for og import af genetisk modificerede frø og genetiske modificeret

uundgåelige spor af EF-godkendte gmo'er.

planteforneringsmateriale, der udgør eller indgår i produkter, eller høstprodukter heraf. Foranstaltningerne bør heller ikke have konsekvenser for dyrkningen af sorter af frø og planteforneringsmateriale, der ikke er genetisk modificeret, og hvori der påvises utilsigtede eller teknisk uundgåelige spor af EF-godkendte gmo'er.

Ændringsforslag 5

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 8

Kommissionens forslag

(8) Ifølge lovrammen for godkendelse af gmo'er kan en medlemsstat ikke ændre det niveau for beskyttelse af menneskers/dyrs sundhed og af miljøet, der er fastsat på EU-plan, og denne situation må der ikke ændres ved. Medlemsstaterne kan dog vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af alle **eller bestemte** gmo'er i dele af eller på hele deres område, når det er i samfundets interesse og på grundlag af andre forhold end dem, der i forvejen er taget stilling til inden for rammerne af det harmoniserede EU-regelsæt, som allerede omfatter procedurer for hensyntagen til de risici, en gmo til dyrkning kan udgøre for sundheden og miljøet. De pågældende foranstaltninger bør ydermere være i overensstemmelse med traktaterne, især princippet om ikke-forskelsbehandling mellem nationale og ikke-nationale produkter og artikel 34 og 36 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, samt med Unionens relevante internationale forpligtelser, navnlig forpligtelser indgået i Verdenshandelsorganisationen (WTO).

Ændringsforslag

(8) Ifølge lovrammen for godkendelse af gmo'er kan en medlemsstat ikke ændre det niveau for beskyttelse af menneskers/dyrs sundhed og af miljøet, der er fastsat på EU-plan, og denne situation må der ikke ændres ved. Medlemsstaterne kan dog vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af **bestemte gmo'er, en gruppe gmo'er inden for en afgrødesort eller** alle gmo'er i dele af eller på hele deres område, når det er **behørigt begrundet** i samfundets interesse og på grundlag af andre forhold end dem, der i forvejen er taget stilling til inden for rammerne af det harmoniserede EU-regelsæt, som allerede omfatter procedurer for hensyntagen til de risici, en gmo til dyrkning kan udgøre for sundheden og miljøet. **Begrebet "risikostyring", som fastlagt i forordning (EF) nr. 178/2002, kunne imidlertid anvendes til at berettige disse foranstaltninger. Disse foranstaltninger er berettigede på grundlag af generelle politiske målsætninger, såsom:**

- behovet for at bevare bestemte former for landbrug, såsom økologiske eller naturvenlige landbrug, samt de traditionelle former for landbrug

- grunde, der vedrører beskyttelse af mangfoldigheden i landbrugsproduktionen
- beskyttelsen af gmo-frie områder, forudsat at eksisterende sameksistensforanstaltninger ikke er tilstrækkelige til at sikre beskyttelse
- umuligheden af at gennemføre sameksistens på grund af særlige geografiske forhold (f.eks. små øer, bjerge, lille nationalt område)
- socio-økonomiske årsager, såsom beskyttelse af særlige bjergprodukter, produktkvalitetspolitik eller mærkning
- bredere miljøpolitiske målsætninger, såsom specifikke levesteder, økosystemer, biodiversitet, udvikling af resistens og landskabsbeskyttelse
- territorial forvaltning eller planlægning af arealanvendelse
- andre legitime grunde i offentlighedens interesse eller som imødegår offentlighedens bekymringer, der er behørigt begrundede, forholdsmæssige og ikke-diskriminatoriske.

De pågældende foranstaltninger bør ydermere være i overensstemmelse med traktaterne, især princippet om ikke-forskelsbehandling mellem nationale og ikke-nationale produkter, **proportionalitetsprincippet** og artikel 34 og 36 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, samt med Unionens relevante internationale forpligtelser, navnlig forpligtelser indgået i Verdenshandelsorganisationen (WTO). **Disse foranstaltninger bør også sikre, at valgfrihed for landbrugere og forbrugere respekteres behørigt.**

Ændringsforslag 6

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 9

Kommissionens forslag

(9) På grundlag af nærhedsprincippet er det ikke formålet med denne forordning at harmonisere betingelserne for dyrkning i medlemsstaterne, men at give medlemsstaterne *frihed* til under påberåbelse af *andre* hensyn *end* videnskabelige vurderinger af sundheds- og miljømæssige risici at forbyde dyrkning af gmo'er på deres område. Dertil kommer, at et af målene med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter¹ samt forskrifter for informationssamfundets tjenester, som er at gøre det muligt for Kommissionen at operere med muligheden af at vedtage bindende EU-retsakter, ikke ville blive opfyldt ved systematiske notifikationer af medlemsstaternes foranstaltninger i henhold til nævnte direktiv. Eftersom de foranstaltninger, medlemsstaterne kan vedtage i henhold til denne forordning, ikke kan vedrøre markedsføringen af gmo'er og således ikke ændrer ved betingelserne for markedsføring af gmo'er, der er godkendt i henhold til gældende lovgivning, forekommer notifikationsproceduren i direktiv 98/34/EF desuden ikke at være den mest velegnede informationskanal for Kommissionen. Som en undtagelsesbestemmelse bør direktiv 98/34/EF derfor ikke finde anvendelse. Et enklere system for meddelelse af nationale foranstaltninger, inden disse vedtages, synes at være et mere hensigtsmæssigt redskab for Kommissionen til at holde sig orienteret om disse foranstaltninger. Foranstaltninger, som medlemsstaterne agter at vedtage, bør således en måned forud for vedtagelsen meddeles til

Ændringsforslag

(9) På grundlag af nærhedsprincippet er det ikke formålet med denne forordning at harmonisere betingelserne for dyrkning i medlemsstaterne, men at give medlemsstaterne *fleksibilitet* til under påberåbelse af *behørigt begrundede* hensyn *i offentlighedens interesse, der er forskellige fra de* videnskabelige vurderinger af sundheds- og miljømæssige risici, *der er gennemført i overensstemmelse med bestemmelserne i del C i direktiv 2001/18/EF, som f.eks. de grunde, der er angivet i betragtning 8 i denne forordning, med henblik på at begrænse eller* forbyde dyrkning af gmo'er *på hele eller dele af* deres område *for at lette beslutningsprocessen vedrørende gmo'er på EU-plan*. Dertil kommer, at et af målene med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter¹ samt forskrifter for informationssamfundets tjenester, som er at gøre det muligt for Kommissionen at operere med muligheden af at vedtage bindende EU-retsakter, ikke ville blive opfyldt ved systematiske notifikationer af medlemsstaternes foranstaltninger i henhold til nævnte direktiv. Eftersom de foranstaltninger, medlemsstaterne kan vedtage i henhold til denne forordning, ikke kan vedrøre markedsføringen af gmo'er og således ikke ændrer ved *selve* betingelserne for markedsføring af gmo'er, der er godkendt i henhold til gældende lovgivning, forekommer notifikationsproceduren i direktiv 98/34/EF desuden ikke at være den mest velegnede informationskanal for Kommissionen. Som en undtagelsesbestemmelse bør direktiv

Kommissionen og de øvrige medlemsstater til orientering sammen med en begrundelse.

¹ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37.

98/34/EF derfor ikke finde anvendelse. Et enklere system for meddelelse af nationale foranstaltninger, inden disse vedtages, synes at være et mere hensigtsmæssigt redskab for Kommissionen til at holde sig orienteret om disse foranstaltninger. Foranstaltninger, som medlemsstaterne agter at vedtage, bør således en måned forud for vedtagelsen meddeles til Kommissionen og de øvrige medlemsstater til orientering sammen med en begrundelse.

¹ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37.

Ændringsforslag 7

Forslag til forordning – ændringsretsakt Betragtning 9 a (ny)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

(9a) Kommissionen bør i overensstemmelse med konklusionerne fra mødet den 4. december 2008 i Rådet (miljø) og for at sikre respekt for det frie valg og fuld gennemførelse af proportionalitetsprincippet revurdere de passende tærskelværdier for frø til mærkning af gmo-spor i konventionelle frø. Dette bør ledsages af relevante forslag om harmoniserede prøveudtagnings- og analysemetoder for disse spor, herunder navnlig fastsættelsen af en minimumsgrænse for sporingsmetodernes ydeevne.

Ændringsforslag 8

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. -1 (nyt)

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 a – stk. 1

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

(-1) Direktiv 2001/18/EF ændres således:

Artikel 26a, stk. 1, affattes således:

"1. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger for at forhindre utilsigtet forekomst af GMO'er i andre produkter."

Begrundelse

Det bør gøres obligatorisk for medlemsstaterne at træffe de nødvendige foranstaltninger til at styre sameksistens i deres område med henblik på at gøre valgfrihed gældende og undgå grænseoverskridende problemer som følge af manglende styring af sameksistens.

Ændringsforslag 9

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Indledning

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

I direktiv 2001/18/EF indsættes følgende artikel med virkning fra denne forordnings ikrafttræden:

(1) Der indsættes følgende artikler med virkning fra denne forordnings ikrafttræden:

Ændringsforslag 10

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1

Kommissionens forslag

Medlemsstaterne kan vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af **alle eller** bestemte gmo'er, der er godkendt i henhold til del C i dette direktiv eller forordning (EF) nr. 1829/2003 og er genetisk modificerede sorter, der er markedsført i henhold til de relevante EU-bestemmelser om markedsføring af frø og planteformeringsmateriale, i dele af eller på hele deres område, forudsat at:

Ændringsforslag 11

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – litra a

Kommissionens forslag

a) de pågældende foranstaltninger er begrundet i andre forhold end dem, der **vedrører de uønskede virkninger for sundheden og miljøet**, der vil kunne være forbundet med udsætning eller markedsføring af gmo'er,

Ændringsforslag

Medlemsstaterne kan vedtage foranstaltninger, der begrænser eller forbyder dyrkning af bestemte gmo'er, **en gruppe gmo'er inden for en afgrødesort eller alle gmo'er**, der er godkendt i henhold til del C i dette direktiv eller forordning (EF) nr. 1829/2003 og er genetisk modificerede sorter, der er markedsført i henhold til de relevante EU-bestemmelser om markedsføring af frø og planteformeringsmateriale, i dele af eller på hele deres område, forudsat at.

Ændringsforslag

a) de pågældende foranstaltninger:

*i) er begrundet i andre forhold end dem, der **er dækket af de harmoniserede videnskabelige vurderinger af sundheds- og miljømæssige risici, der gennemføres i henhold til del C i direktiv 2001/18/EF**, der vil kunne være forbundet med udsætning eller markedsføring af gmo'er, og hvor begrebet "risikostyring", som fastlagt i forordning (EF) nr. 178/2002, kunne anvendes som grundlag for at berettige nationale og regionale restriktive foranstaltninger*

ii) er berettigede på grundlag af generelle politiske målsætninger, såsom:

- behovet for at bevare bestemte former for landbrug, såsom økologiske eller

naturvenlige landbrug, samt de traditionelle former for landbrug

- grunde, der vedrører beskyttelse af mangfoldigheden i landbrugsproduktionen

- beskyttelsen af gmo-frie områder, forudsat at eksisterende sameksistensforanstaltninger ikke er tilstrækkelige til at sikre beskyttelse

- umuligheden af at gennemføre sameksistens på grund af særlige geografiske forhold (f.eks. små øer, bjerge, lille nationalt område)

- socio-økonomiske årsager, såsom beskyttelse af særlige bjergprodukter, produktkvalitetspolitik eller mærkning

- bredere miljøpolitiske målsætninger, såsom specifikke levesteder, økosystemer, biodiversitet og landskabsbeskyttelse

- territorial forvaltning eller planlægning af arealanvendelse

- andre legitime grunde i offentlighedens interesse eller som imødegår offentlighedens bekymringer, der er behørigt begrundede, forholdsmæssige og ikke-diskriminatoriske.

Ændringsforslag 12

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – litra a a (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

aa) disse foranstaltninger sikrer, at valgfrihed for landbrugere og forbrugere respekteres behørigt.

Begrundelse

Det grundlæggende princip om valgfrihed for landbrugere og forbrugere bør respekteres, da dette vil sikre, at foranstaltningerne står i rimeligt forhold, at der tages hensyn til alle interessenters interesser, og at en debat finder sted i regionerne om dyrkning af gmo'er.

Ændringsforslag 13

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – litra a b (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

ab) de har været genstand for en forudgående konsekvensanalyse, som viser deres nødvendighed og proportionalitet

Begrundelse

For at styrke den juridiske gyldighed af de foranstaltninger, som medlemsstaterne har vedtaget for at begrænse eller forbyde dyrkningen af gmo'er, bør der foretages en forudgående konsekvensanalyse med det formål at påvise de planlagte foranstaltningers nødvendighed og proportionalitet. I tilfælde af tvister i WTO vil en sådan konsekvensanalyse gøre det lettere at forsvare de trufne foranstaltninger.

Ændringsforslag 14

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – litra a c (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

ac) de har været genstand for en forudgående offentlig høring med en minimal varighed på 30 dage

Begrundelse

For at de kompetente nationale myndigheder skal kunne træffe informerede beslutninger, er det nødvendigt, at de berørte parter kan fremsætte deres bemærkninger inden vedtagelsen af disse foranstaltninger, som kan have en indvirkning på forskellige sektorer.

Ændringsforslag 15

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – litra a d (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

ad) disse foranstaltninger vedtages og gøres offentligt tilgængelige for alle berørte aktører, herunder landbrugere, mindst tolv måneder før starten af såningen

Ændringsforslag 16

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 1 – litra b

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

b) de er i overensstemmelse med traktaterne.

b) de er i overensstemmelse med traktaterne, *navnlig med proportionalitetsprincippet og EU's internationale forpligtelser.*

Ændringsforslag 17

Forslag til forordning – ændringsretsakt

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b – stk. 2 a (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

Kommissionen vurderer nødvendigheden af en harmonisering af

kontrolprøvetagnings- og analysemetoderne for ikke-godkendte gmo'er, som er til stede i frøene i meget små mængder, og navnlig fastsættelsen af en minimumsgrænse for sporingsmetodernes ydeevne.

Begrundelse

På grund af den manglende harmonisering anvender medlemsstaterne forskellige regler, hvilket uundgåeligt fører til konkurrenceforvridning, idet virksomhederne kan tilpasse deres markedsføringskæder. Eftersom tilfælde af spor af ikke-godkendte gmo'er i importerede frøpartier er hyppige på trods af de foranstaltninger, som de erhvervsdrivende træffer, er det hensigtsmæssigt at tage højde for den samme fremgangsmåde som den, Kommissionen har foreslået for dyrefoder.

Ændringsforslag 18

Forslag til forordning

Artikel 1 – nr. 1

Direktiv 2001/18/EF

Artikel 26 b a (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

Artikel 26 ba

"Gmo-fri" mærkning

Kommissionen foreslår harmoniserede betingelser for de erhvervsdrivendes anvendelse af mærkning, som angiver, at varerne ikke indeholder gmo.

Begrundelse

Ifølge retningslinjerne af 13. juli 2010 for sameksistens mellem afgrøder kan medlemsstaterne træffe foranstaltninger for at undgå økonomiske konsekvenser af tilstedeværelsen af gmo i ringere mængder end EU's mærkningsgrænse på 0,9 %. For at undgå konkurrenceforvridning bør de betingelser, der gælder for de erhvervsdrivendes anvendelse af mærkning, som angiver, at varerne ikke indeholder gmo, harmoniseres på fællesskabsplan.

PROCEDURE

Titel	Ændring af direktiv 2001/18/E for så vidt angår medlemsstaternes mulighed for at begrænse eller forbyde dyrkning af GMO'er på deres område		
Referencer	KOM(2010)0375 – C7-0178/2010 – 2010/0208(COD)		
Korresponderende udvalg	ENVI		
Udtalelse fra Dato for meddelelse på plenarmødet	AGRI 7.9.2010		
Rådgivende ordfører Dato for valg	George Lyon 30.8.2010		
Behandling i udvalg	26.10.2010	1.12.2010	1.2.2011
Dato for vedtagelse	15.3.2011		
Resultat af den endelige afstemning	+: 30	–: 4	0: 10
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	John Stuart Agnew, Richard Ashworth, Liam Aylward, José Bové, Luis Manuel Capoulas Santos, Vasilica Viorica Dăncilă, Michel Dantin, Paolo De Castro, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Hynek Fajmon, Lorenzo Fontana, Iratxe García Pérez, Béla Glattfelder, Sergio Gutiérrez Prieto, Martin Häusling, Esther Herranz García, Peter Jahr, Elisabeth Köstinger, Stéphane Le Foll, George Lyon, Gabriel Mato Adrover, Mairead McGuinness, Krisztina Morvai, Mariya Nedelcheva, James Nicholson, Rareş-Lucian Niculescu, Wojciech Michał Olejniczak, Georgios Papastamkos, Marit Paulsen, Britta Reimers, Ulrike Rodust, Alfreds Rubiks, Giancarlo Scottà, Czesław Adam Siekierski, Sergio Paolo Francesco Silvestris, Alyn Smith, Marc Tarabella, Janusz Wojciechowski		
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere	Luís Paulo Alves, Christa Klaß, Giovanni La Via, Astrid Lulling, Daciana Octavia Sârbu, Christel Schaldemose, Milan Zver		

PROCEDURE

Titel	Ændring af direktiv 2001/18/E for så vidt angår medlemsstaternes mulighed for at begrænse eller forbyde dyrkning af GMO'er på deres område		
Referencer	KOM(2010)0375 – C7-0178/2010 – 2010/0208(COD)		
Dato for høring af EP	13.7.2010		
Korresponderende udvalg Dato for meddelelse på plenarmødet	ENVI 7.9.2010		
Rådgivende udvalg Dato for meddelelse på plenarmødet	ITRE 7.9.2010	AGRI 7.9.2010	JURI 7.9.2010
Ingen udtalelse Dato for afgørelse	ITRE 29.9.2010	JURI 20.9.2010	
Ordfører Dato for valg	Corinne Lepage 10.9.2010		
Anfægtelse af retsgrundlaget Dato for udtalelse fra JURI	JURI 22.3.2011		
Behandling i udvalg	28.2.2011		
Dato for vedtagelse	12.4.2011		
Resultat af den endelige afstemning	+: -: 0:	34 10 16	
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	János Áder, Elena Oana Antonescu, Kriton Arsenis, Sophie Auconie, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sergio Berlato, Milan Cabrnoch, Martin Callanan, Nessa Childers, Chris Davies, Esther de Lange, Anne Delvaux, Bas Eickhout, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Julie Girling, Françoise Grossetête, Cristina Gutiérrez-Cortines, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Christa Kläß, Holger Kraemer, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Miroslav Ouzký, Gilles Pargneaux, Antonia Parvanova, Andres Perello Rodriguez, Sirpa Pietikäinen, Mario Pirillo, Pavel Poc, Vittorio Prodi, Frédérique Ries, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Daciana Octavia Sârbu, Horst Schnellhardt, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Bogusław Sonik, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Salvatore Tatarella, Åsa Westlund, Glenis Willmott, Sabine Wils		
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere	Margrete Auken, Tadeusz Cymański, João Ferreira, Matthias Groote, Riikka Manner, Justas Vincas Paleckis, Bart Staes, Marianne Thyssen, Michail Tremopoulos		
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere, jf. art. 187, stk. 2	Ashley Fox		
Dato for indgivelse	20.4.2011		